

**PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA
W SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. JANA PAWŁA II W MROCZENIU**

Spis treści	Str.
Zagrożenia zewnętrzne	3
Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu.	3
Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły.	5
Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły	5
Procedury na wypadek podłożenia podejrzanego pakunku i ładunku wybuchowego.	7
Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły	8
Procedura przebywania osób obcych na terenie szkoły	11
Procedura korzystania z terenu szkoły	11
Zagrożenia wewnętrzne.	12
Procedura organizacji zajęć dydaktycznych i przerw międzylekcyjnych	14
Procedura sprawowania opieki nad uczniem w dni wolne od zajęć dydaktycznych	15
Procedura postępowania w sytuacji konfliktowej pomiędzy uczniami	15
Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej nauczyciela, pracownika szkoły.	15
Procedura postępowania w przypadku złamania przez ucznia zakazu korzystania w czasie zajęć lekcyjnych z telefonu komórkowego, dyktafonu, aparatu fotograficznego lub innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.	16
Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole oraz w sytuacji wystąpienia przemocy domowej	16
Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole tzw. Fali	17
Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka w rodzinie.	18
Procedura postępowania w przypadku znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych	19
Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych podczas wycieczki	22
Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów tradycyjnych i elektronicznych przez ucznia na terenie szkoły.	22
Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze	23
Procedura postępowania nauczyciela, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji	23
Procedura postępowania dotycząca nierealizowania obowiązku szkolnego.	24
Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych	25
Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów.	26
Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.	27
Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole.	28
Procedura postępowania w przypadku zaistnienia samookaleczenia, próby samobójczej.	29
Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej	29
Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz przypadku ucznia będącego ofiarą czynu karalnego	32
Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia niszczenia mienia szkoły	33
Inne procedury.	33
Procedura postępowania gdy wykryto wszawicę u uczniów.	33
Procedura postępowania dotycząca odbierania dzieci ze szkoły	34
Procedury reagowania w przypadku wystąpienia w szkole zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego.	35
Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu	38
Procedura reagowania na zgłoszenia dotyczące szkodliwych treści w szkole.	39
Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich	41
Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią.	42
Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły	44
Procedury wykorzystywania zapisów monitoringu wizyjnego	46
Łamanie prawa autorskiego	46
Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia	48

Osoby odpowiedzialne za uruchomienie procedury bezpieczeństwa w szkole

Dyrektor szkoły , przypadku jego nieobecności - wicedyrektor lub osoba upoważniona

Zagrożenia zewnętrzne.

Do zewnętrznych zagrożeń fizycznych, które mogą wystąpić na terenie szkoły zalicza się: podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego, podejrzenie otrzymania podejrzonej przesyłki, włamanie do szkoły połączone z kradzieżą, wtargnięcie osoby posiadającej broń, wtargnięcie terrorysty do szkoły, zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuch pożaru, zagrożenie wybuchem gazu lub wybuch gazu, zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi, zagrożenie katastrofą budowlaną i zagrożenie siłą żywiołową. W niemal każdym z powyższych przypadków dochodzi do ogłoszenia alarmu i ewakuacji uczniów oraz personelu szkoły. Sposób ich przeprowadzenia powinien być znany wszystkim, a ćwiczenia w przeprowadzaniu ewakuacji powinny odbywać się raz w roku szkolnym .

Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu.

Alarm ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa w razie zagrożenia życia i zdrowia dzieci i młodzieży przebywającej na terenie szkoły. W przypadku stwierdzenia zagrożenia, konieczne jest jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia i natychmiastowe podjęcie działań mających na celu ratowanie zdrowia i życia osób zagrożonych. W tym celu korzystamy z sygnału alarmu lokalnego, którym w szkole są trzy sygnały dzwonka trwające 5 sekund każdy z 2 sekundową przerwą pomiędzy nimi następujące bezpośrednio po sobie. Alarm lokalny w szkole jest sygnałem, który powinien być znany wszystkim uczniom i pracownikom szkoły. Tylko w wypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu. O ewakuacji decyduje Dyrektor szkoły, który niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie szkoły. Dyrektor rozpoznaje sytuację i podejmuje decyzję o zawiadomieniu odpowiednich służb (Policja 997, Straż Pożarna 998, Pogotowie Ratunkowe 999, Europejski Telefon Alarmowy obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej 112, Pogotowie Energetyczne 991, Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne 994 i ogłoszeniu alarmu. W sytuacji braku prądu, sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm.

Schemat procedury wezwania odpowiednich służb:

wybranie numeru odpowiedniej służby, podanie następujących informacji:

- nazwę i adres szkoły
- rodzaj stwierdzonego zagrożenia
- zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie
- imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
- telefon kontaktowy

Wszystkie działania od tej chwili mają prowadzić do jak najszybszej ewakuacji wszystkich osób znajdujących się na terenie szkoły. W przypadku ewakuacji wszystkich osób znajdujących się na terenie szkoły bezwzględnie podporządkowujemy się osobom funkcyjnym i znakom ewakuacyjnym. Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku. Nauczyciel powinien uporządkować grupę w ten sposób, aby bezpośrednio za nim znajdowały się osoby najsłabsze fizycznie, grupę zamykają odpowiedzialni uczniowie, którzy mogą, w razie potrzeby, wesprzeć słabszych. Po zakończeniu ewakuacji opiekun grupy zobowiązany jest do sprawdzenia listy obecności. W razie podejrzenia, że ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić służby ratownicze.

Najważniejsze zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczeń z chwilą ogłoszenia alarmu w szkole:

1. Należy słuchać i dokładnie wykonywać polecenia dyrektora/nauczyciela szkoły- bezwzględnie podporządkować się osobom funkcyjnym.
2. Należy być opanowanym i nie ulegać panice.
3. Po przerwaniu zajęć udać się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez osobę kierującą ewakuacją.
4. Mieć na uwadze pomoc osobom słabszym.
5. Nie należy lekceważyć zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ono bezpośrednio życiu i zdrowiu.

W przypadku osób niepełnosprawnych bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów).

Przykłady technik ewakuacji osób z niepełnosprawnościami:

1. Wykorzystanie krzeselka lub wózka inwalidzkiego - ratownicy sadzają na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytają za nogi oraz oparcie.
2. Chwyt strażacki - ratownik przekłada swoją rękę między nogami osoby ratowanej, zaciskając ją na nadgarstku zwisającej ręki ratowanego, kładzie go sobie na barkach.
3. Chwyt kończynowy - jeden ratownik staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, drugi ratownik jest odwrócony do ratowanego plecami i chwytą go pod kolana.
4. Chwyt na barana - ratowany znajduje się na plecach ratownika, który podtrzymuje go obydwiema rękami za uda.
5. Chwyt kotłowy - klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci.
6. Wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału - koc owija się wokół rąk i głowy.
7. Ratowanie w ten sposób, by możliwe było ciągnięcie osoby po płaskiej równej powierzchni (szczególnie przydatne przy ewakuacji osób o dużej masie ciała, nieprzytomnych oraz w zadymieniu gdzie nie ma możliwości przyjęcia postawy wyprostowanej).

Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły.

W sytuacji pojawienia się pożaru należy zachować spokój, ocenić sytuację i podjąć działania zgodnie z obowiązującymi procedurami.

1. Jeżeli zauważy się pożar lub otrzyma informację o pożarze, należy natychmiast poinformować wszystkie osoby znajdujące się w bezpośrednim otoczeniu strefy objętej pożarem a następnie powiadomić Państwową Straż Pożarną lub zadzwonić pod numer alarmowy 112.
2. Należy użyć ustalonego alarmu pożarowego sygnalizowanego przez dzwonek szkolny tj. trzy sygnały dzwonka trwające 5 sekund każdy z 2 sekundową przerwą pomiędzy nimi następujące bezpośrednio po sobie.
3. O zdarzeniu należy poinformować natychmiast dyrektora szkoły lub jego zastępcę.
4. Należy bezzwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy sprzętu gaśniczego znajdującego się w budynku. UWAGA! Nie wolno gasić ognia, którego nie jest się w stanie opanować! Nie gasi się wodą urządzeń pod napięciem oraz cieczy łatwopalnych!
5. Dyrektor zarządza ewakuację ze strefy zagrożonej, która odbywa się zgodnie z procedurą.
6. Do przybycia Straży Pożarnej akcją kieruje dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
7. Wszyscy pracownicy muszą bezwzględnie podporządkować się poleceniom kierującego akcją.
8. Dyrektor zleca woźnemu wyłączenie dopływu prądu (gazu).
9. Nie należy otwierać – bez wyraźnej potrzeby – drzwi i okien do pomieszczeń objętych pożarem; dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia. Otwierając drzwi do pomieszczeń, w których powstał pożar, należy zachować szczególną ostrożność.
10. Nie należy wchodzić do pomieszczeń objętych pożarem, jeśli to konieczne wchodząc trzeba zachować szczególną ostrożność, w zadymieniu poruszać się w pozycji pochylonej lub na czworakach, blisko posadzki, gdzie jest najwięcej powietrza i lepsza widoczność. Aby nie stracić orientacji należy poruszać się wzdłuż ścian, poręczy; usta zasłonić np. wilgotną chustką.
11. Po przybyciu właściwych służb bezwzględnie należy stosować się do ich poleceń. Dowódcę przybyłych jednostek należy powiadomić o sytuacji i podjętych dotychczas działaniach.

Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły.

Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne. Zainteresowania i uwagi wymagają:

1. Rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp.
2. Osoby wyglądające na obcokrajowców.
3. Osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku.
4. Samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).

Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem. O swoich spostrzeżeniach informuj służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo obiektu, straż miejską lub policję.

Poniższe procedury odnoszą się do koniecznej interwencji nauczyciela i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. *aktywny strzelec*.

1. Jeżeli nie było szansy na ucieczkę, należy się ukryć i zamknąć drzwi na klucz - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób.
2. Należy wyciszyć i uspokoić uczniów - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.
3. Należy szczególną troską i opieką otoczyć uczniów potrzebujących pomocy - dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.
4. Należy bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.
5. Należy poinformować policję: dzwoniąc lub wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji - w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji.
6. Należy zasłonić okno, zgasić światło - aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego.
7. Nie należy się przemieszczać, ponieważ przemieszczanie może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników.
8. Stań poniżej linii okien, zjedź ze światła drzwi - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników.
9. Należy zejść z linii strzału, położyć się na podłodze - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz.
10. Jeżeli padną strzały, nie krzycz - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma.
11. Nie należy otwierać nikomu drzwi - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.
12. W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia

W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:

1. Należy poddać się woli napastników i wykonywać ściśle ich polecenia.
2. Starać się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych –należy zwracać się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
3. Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty.
4. Należy pytać o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
5. Należy zwrócić uwagę na szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.

6. Należy w miarę możliwości uspokoić dzieci.
7. Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia: – nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna, – nakaz dzieciom położyć się na podłodze.
8. W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej. UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez Policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.
9. Po zakończeniu akcji: – należy sprawdzić obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregośkolwiek dziecka należy poinformować Policję.
10. Nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu (należy sporządzić ewidencje dzieci odbieranych przez rodziców /opiekunów do domu).

Procedury na wypadek podłożenia podejrzanego pakunku i ładunku wybuchowego.

Podejrzaný pakunek to przesyłka z ładunkiem wybuchowym lub nieznaną substancją. W przypadku podejrzenia jej otrzymania należy:

1. Odizolować miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku –zakłada się, że podejrzaný pakunek jest ładunkiem wybuchowym, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona.
2. Bezwzględnie nie należy dotykać, nie otwierać i nie przesuwać podejrzanego pakunku - w przypadku ładunku wybuchowego może on eksplodować w trakcie próby manipulowania.
3. Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala) - okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznaney substancji może ograniczyć rozprzestrzenianie się substancji.
4. Należy poinformować o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury - osoba odpowiedzialna może zarządzić ewakuację całości personelu szkoły.
5. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego należy rozpocząć ewakuację, która ma na celu ochronę personelu przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku. Ewakuacja musi przebiegać zgodnie z planem ewakuacji - ewakuacja musi być rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału.
6. Nie należy używać telefonu komórkowego - eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
7. Należy podporządkować się poleceniom osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb - w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. W miejscu ewakuacji należy policzyć wszystkie dzieci i poinformować osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi - szybkie sprawdzenie obecności wszystkich dzieci, ułatwi zakończenie ewakuacji całości personelu szkoły.
9. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu - informacja ta pozwoli rodzicom na sprawný odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

Schemat postępowania ewakuacyjnego:

Sposób prowadzenia ewakuacji	Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę wyznaczonej osoby odpowiedzialnej za uruchomienie procedury lub sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami	
Telefony alarmowe	Policja 997	Telefon alarmowy 112
Sposób powiadamiania służb	Wybierz jeden z ww. numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje	nazwę i adres szkoły rodzaj stwierdzonego zagrożenia imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję telefon kontaktowy zrealizowane przedsięwzięcia potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapamiętaj dane przyjmującego zgłoszenie
Sposób postępowania z uczniami	Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę na osobami niepełnosprawnymi dbają o zachowanie się przez dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z procedurami	
Zarządzanie na wypadek sytuacji kryzysowej	Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki lub osoba przez niego wyznaczona	
Obowiązki pracowników	– Zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury. – Brać udział w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury. – Znać sygnał uruchamiający procedurę. – Mieć zapisane numery telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury i koordynację ewakuacji osób niepełnosprawnych – Znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury. – Znać miejsce ewakuacji. – Szkolić uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury. – Stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową.	

Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły.

Instrukcja postępowania w przypadku skażenia substancją chemiczną lub biologiczną terenu szkoły oraz zagrożenia skażeniem ww. substancjami. Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka. Zagrożenie może wynikać także z stosowania broni biologicznej (broń B, broń bakteriologiczna). W broni B ładunki bojowe są wypełnione mikroorganizmami chorobotwórczymi: bakteriami (wąglik, brucelozą etc.) wirusami (ospy, gorączki krwotocznej, zapalenia mózgu, wirusa HIV), toksynami (rycyna, toksyna otulinowa), grzybami lub pierwotniakami.

Szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną (np. telefon o zamiarze ataku)

Gdy nie nastąpiło skażenie placówki należy zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.

1. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby.
2. W budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację
3. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze
4. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń
5. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku
6. Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji, nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych
7. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się:

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
2. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
3. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów
4. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
5. Powiadomić dyrektora szkoły.
6. Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
7. Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby.
8. Jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka.
9. Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb.
10. Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
11. W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki.
12. Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń.
13. Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku
14. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań:

1. Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy
2. Powiadomić kierownictwo szkoły
3. Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem
4. Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
5. Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.

6. Ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły.
7. Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby.
8. W szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny
9. Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi

Schemat postępowania ewakuacyjnego:

Sposób prowadzenia ewakuacji	Ewakuację można przeprowadzić tylko na wyraźną komendę wyznaczonej osoby odpowiedzialnej za uruchomienie procedury lub sił interweniujących i zgodnie z ich wskazówkami	
Sposób reakcji na sygnał dźwiękowy	ewakuacja	
Telefony alarmowe	Policja 997 Straż pożarna 998 Pogotowie ratunkowe 999 Telefon alarmowy 112	
Sposób powiadamiania służb	Wybierz jeden z ww. numerów. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podaj następujące informacje	nazwę i adres szkoły rodzaj stwierdzonego zagrożenia imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję telefon kontaktowy zrealizowane przedsięwzięcia potwierdź przyjęcie zgłoszenia i zapamiętaj dane przyjmującego zgłoszenie
Sposób postępowania z uczniami	Nauczyciele odpowiedzialni za opiekę nad osobami niepełnosprawnymi dbają o zachowanie się przez dzieci zgodnie z potrzebami danej sytuacji. W przypadku konieczności ewakuacji zapewniają pomoc zgodnie z procedurami	
Zarządzanie na wypadek sytuacji kryzysowej	Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki lub osoba przez niego wyznaczona	
Obowiązki pracowników	– Zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury.	
Zakończenie ewakuacji	Na miejscu zbiórki przebywają wszyscy do czasu otrzymania od dyrektora szkoły lub osoby upoważnionej stosownej informacji o zakończeniu ewakuacji, powrotu do szkoły lub przemieszczenia się w inne miejsce	

Procedura przebywania osób obcych na terenie szkoły

1. Każdy, kto nie jest aktualnie uczniem bądź pracownikiem szkoły, a wchodzi na jej teren, jest osobą obcą.
2. Rodzice od dnia rozpoczęcia roku szkolnego mogą wejść na teren szkoły: do dyrekcji szkoły, na umówione wcześniej spotkania z nauczycielami i wychowawcami, do pielęgniarki szkolnej, do pedagoga, w uzasadnionych przypadkach do swojego dziecka po uprzednim zgłoszeniu tego faktu w sekretariacie szkoły (z wyjątkiem wywiadówek i konsultacji).
3. Wszyscy pracownicy szkoły mają obowiązek zapytać o cel wejścia do budynku każdego, kto nie jest pracownikiem szkoły, a znajduje się na terenie szkoły w czasie zajęć lekcyjnych. Każdy pracownik szkoły ma prawo wylegitymować osobę obcą przebywającą na terenie szkoły.
5. Osoba wchodząca na teren szkoły nie może zakłócać toku pracy szkoły, prowadzić głośnych rozmów, rozmawiać przez telefon.
6. W czasie lekcji oraz w czasie dyżurów podczas przerw nauczyciele nie przeprowadzają rozmów z rodzicami i osobami obcymi. Wspomniane powyżej rozmowy są możliwe po uprzednim umówieniu się z nauczycielem przed lub po zakończeniu jego zajęć.
7. Zabrania się rodzicom/prawnym opiekunom, osobom obcym nieuzasadnionego chodzenia po szkole, zaglądania do sal lekcyjnych podczas trwania zajęć, proszenia o przeprowadzenie rozmowy z nauczycielem podczas trwania lekcji oraz w czasie przerw, gdy nauczyciel pełni dyżur .
8. **Zabrania się absolwentom szkoły przebywania na jej terenie (budynek i boiska oraz otoczenie szkoły) podczas lekcji i imprez szkolnych (dzień Wiosny, Dzień Dziecka, DEN, rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego, rekolekcje, dyskoteki, noc w szkole). W wyjątkowych sytuacjach po wcześniejszym uzgodnieniu z dyrektorem, absolwent może wejść na teren szkoły w czasie jej pracy.**

Procedura korzystania z terenu szkoły

1. Uczeń podczas pobytu w szkole jest zobowiązany do przestrzegania obowiązujących w niej regulaminów i procedur.
2. Za bezpieczeństwo uczniów podczas przerw odpowiadają nauczyciele dyżurujący.
3. Podczas zajęć szkolnych boisko i teren szkoły przeznaczone są wyłącznie dla uczniów korzystających z zajęć szkolnych pod opieką nauczycieli. Pozostałe osoby mogą przebywać na terenie przyszkolnym wyłącznie za zgodą dyrektora szkoły.
4. Korzystanie z obiektów sportowych dla osób postronnych możliwe jest wyłącznie po zakończeniu zajęć szkolnych.
5. Na boisku szkolnym dzieci do lat siedmiu mogą przebywać wyłącznie pod opieką dorosłych.
6. Na terenie szkoły zabrania się:
 - wprowadzania psów, kotów i innych zwierząt,
 - przebywania osobom pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających,
 - stwarzania sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu,
 - palenia papierosów,
 - spożywania napojów alkoholowych,
 - palenia ognisk,
 - niszczenia mienia szkoły (za wszelkie uszkodzenia odpowiada materialnie osoba, która wyrządziła szkodę, lub jej rodzice),
 - niszczenia zieleni,
 - zaśmiecania terenu,

- wulgarnego zachowania,
- jakichkolwiek transakcji handlowych między uczniami,
- przynoszenia niebezpiecznych przedmiotów, np. petard, ostrych narzędzi, laserów,
- fotografowania i nagrywania pracowników oraz uczniów bez ich zgody.

Zagrożenia wewnętrzne.

Do najważniejszych zagrożeń wewnętrznych spotykanych w szkole należą: agresywne zachowania ucznia oraz zjawisko tzw. fali, korzystanie przez uczniów z substancji psychoaktywnych, kradzież lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, pedofilia, pornografia, prostytutka, picie alkoholu, wypadek lub czyn karalny dokonany przez ucznia. Ofiary negatywnych działań w szkole zwykle skarżą się na bóle głowy czy brzucha lub na brak apetytu. Często pojawia się pośród nich niechęć do chodzenia do szkoły (wagary) lub całkowita absencja. W rodzinie pojawia się agresja wobec rodzeństwa i rodziców, widoczny niepokój, rozdrażnienie lub lękowe reagowanie na różne sytuacje. Uczniowie izolują się i szukają samotności. Odbija się to negatywnie na ich wynikach w nauce. Nauczyciele i rodzice powinni zauważyć te zachowania i rozpocząć wyjaśnianie ich przyczyn. Należy pamiętać, że uczniowie na ogół ukrywają, iż stali się ofiarami czynów zabronionych, wstydzą się, nie chcą martwić nauczycieli/rodziców. Wreszcie przypisują sobie winę za to, co ich spotkało.

Uwarunkowania niewłaściwych zachowań uczniów i w konsekwencji zagrożenia dla bezpieczeństwa w szkole z ich strony mają wiele źródeł:

- uwarunkowania osobowościowe sprawcy: jego kłopoty w nauce, nieumiejętność przystosowania się do środowiska szkolnego, zazdrość w odniesieniu do kolegów z rodzin lepiej sytuowanych, rywalizacja w nauce, zazdrość o oceny,
 - środowisko pozaszkolne: otoczenie ucznia, uwarunkowania społeczno-rodzinne, – wpływ rodziny, telewizji, Internetu, gier komputerowych,
 - środowisko szkolne: konflikty między rówieśnikami, dominacja starszych kolegów, próba zaistnienia w grupie - zdobycia kontroli nad rówieśnikami, chęć imponowania, wyróżnienia się wśród społeczności szkolnej,
 - błędne funkcjonowanie szkoły: duża liczba uczniów, hałas, anonimowość uczniów, brak współpracy z rodzicami, Policją, nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego uczniów, czy brak zajęć pozalekcyjnych,
 - błędy popełnianie przez nauczycieli w procesie kształcenia - niesprawiedliwe ocenianie, niedostateczna kontrola ucznia, tworzenie sytuacji stresowych, wyśmiewanie ucznia.
- Źródłem problemów w szkole może być też zestresowany i przemęczony nauczyciel, nie potrafiący poradzić sobie z agresją dzieci, żyjący w poczuciu niedoceniania jego pracy przez rodziców uczniów i kierownictwo szkoły, niepewny swojej przyszłości zawodowej i dotknięty trudnościami materialnymi, reprezentujący przedmiotowy stosunek do ucznia.

Sytuacje zagrożenia rodzą się w codziennych sytuacjach w szkole, kreowanych przez uczniów, a to przejawia się w:

- systematycznym dokuczaniu, wyśmiewaniu, ośmieszaniu, przezywaniu, robieniu sobie żartów, biciu, popychaniu i kopaniu,
- prezentowaniu dominacji wobec innych, chęci podporządkowania ich, w używaniu gróźb i siły,

- spadku zainteresowania szkołą,
- niechęci do podejmowania aktywności na rzecz społeczności lokalnej,
- niekontrolowanych - nieadekwatnych do wieku i sytuacji - wybuchach gniewu, impulsywności,
- nastawieniu „na nie” i agresji wobec dorosłych,
- nieprawidłowym zachowaniu się w stosunku do nauczyciela/wychowawcy - chęć dominacji nad kimś silniejszym, stojącym wyżej w hierarchii,
- braku poczucia winy i wstydu, a nawet zadowoleniu z własnych negatywnych zachowań,
- prezentacji postaw aspołecznych: kradzieży, wandalizmu, picia alkoholu, testowaniu narkotyków,
- przejawianiu zachowań agresywnych w stosunku do zwierząt,
- fascynacji sytuacjami ukazującymi sceny przemocy, inicjowaniu rozmów na tematy związane z używaniem niebezpiecznych narzędzi,
- ekspresji wyrażanej w pracach szkolnych, ukierunkowanej na zjawiska związane z przemocą, pracach plastycznych obrazujących sceny agresji,
- nadmiernym zainteresowaniu funkcjonowaniem grup przestępczych (próbach nawiązania kontaktu),
- rozmowach na tematy związane z bronią, przynoszeniu na teren szkoły niebezpiecznych narzędzi (m. in. broni, materiałów wybuchowych).

Przyczyną zagrożeń mogą być także zachowania nauczycieli takie, jak:

- drwina i złośliwość wobec uczniów,
- presja psychiczna, ośmieszanie, lekceważenie,
- agresja słowna - dokuczanie, wyśmiewanie, – naruszenie nietykalności cielesnej,
- groźby w stosunku do ucznia,
- niesprawiedliwe ocenianie, ograniczanie możliwości rozwoju zainteresowań lub umiejętności ucznia,
- kumoterstwo pośród nauczycieli - tzw. solidarność zawodowa - nauczyciele bronią siebie nawzajem i są w stanie zrobić naprawdę wszystko, by zachować dobre imię i nie wprowadzać zbędnego zamętu do placówki,
- brak autorytetu wśród młodzieży.

Rekomendacje dla działań w szkole:

1. Należy dać możliwość uczniowi poinformowania nauczyciela o zaistniałej sytuacji związanej z czynnością niebezpieczną, budując atmosferę zaufania.
2. Należy wyciągać konsekwencje w stosunku do osób dopuszczających się czynów zabronionych.
3. W ramach działań profilaktycznych podczas lekcji wychowawczych, przy współpracy z ekspertami i specjalistami, należy informować uczniów o skutkach i konsekwencjach związanych z zagrożeniami w szkole jak i poza nią.
4. Należy tworzyć przyjazne środowisko pracy i nauki poprzez sprawiedliwe ocenianie, jasne, czytelne, sprawiedliwe normy, przyjazny nadzór nad uczniami, sprawną organizację życia szkolnego.
5. Należy podejmować działania integrujące zespoły klasowe, poznawanie się uczniów, sprzyjające budowie pozytywnych relacji w klasie.
6. Należy budować relacje na autorytecie nauczyciela: nauczyciel powinien jasno określić zasady pracy i wymagania wobec uczniów, prowadzić lekcje w sposób zrozumiały, szanować ucznia i udzielać mu wsparcia, sprawować kontrolę w klasie i interweniować w razie zachowania naruszającego normy.

7. Należy diagnozować sytuacje w szkole w kontekście występowania zagrożeń wewnętrznych w placówce, przeciwdziałania i usuwania oraz monitorować postępy i efekty wprowadzonych działań. Niezbędna jest edukacja profilaktyczna jako forma merytorycznego wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów kierowana do nauczycieli, osób współpracujących z uczniami i rodziców. Niektóre z czynów stanowiących fizyczne zagrożenie wewnętrzne w szkole mają znamiona czynów zabronionych, karalnych. Na zasadach określonych w Kodeksie Karnym odpowiada osoba, która popełniła czyn zabroniony po ukończeniu 17 lat. Określa to art. 10 par.1 Kodeksu Karnego. Także niektóre czyny osoby, która ukończyła 15 lat rozpatrywane są jako przestępstwa – określa je szczegółowo art. 10 par.2 KK. Odpowiedzialność przed Sądem Rodzinnym i dla Nieletnich ponoszą osoby, które w chwili popełnienia czynu ukończyły 13 lat, jednak taki czyn nie stanowi przestępstwa, a jedynie jest to czyn karalny, a sprawca podlega stosowaniu środków wychowawczych przewidzianych w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Procedura organizacji zajęć dydaktycznych i przerw międzylekcyjnych

1. Czas zajęć lekcyjnych reguluje plan zajęć uczniów, sporządzony dla danego oddziału i szacuje się go od początku pierwszej do końca ostatniej lekcji.
2. Zajęcia lekcyjne rozpoczyna i kończy nauczyciel, dostosowując czas trwania lekcji do ustalonych dzwonków.
3. Uczniowie pozostają w szkole w czasie trwania zajęć lekcyjnych. Nie mogą samodzielnie wychodzić z budynku i oddalać się poza budynek szkoły.
4. Nauczyciel na każdej lekcji sprawdza listę obecności, zaznacza nieobecności i odnotowuje spóźnienia.
5. Podczas sprzyjających warunków atmosferycznych uczniowie mogą spędzać przerwy przed budynkiem szkoły pod opieką nauczyciela dyżurującego.
6. W czasie przerw zabrania się uczniom: biegania po korytarzach i schodach, siadania na parapetach, otwierania okien i wychylania się przez nie, przebywania w klasach, przesiadywania w toaletach, a także innych niebezpiecznych zachowań.
7. Wszystkie sprawy, problemy i konflikty powstałe podczas przerw uczeń zgłasza nauczycielowi dyżurującemu (nie wchodzi do pokoju nauczycielskiego)
8. Po dzwonku na lekcję uczniowie są zobowiązani do wyciszenia się i ustawienia przed salą w oczekiwaniu na przyjście nauczyciela.
9. Uczeń jest poinformowany o planowanych zmianach w planie lekcji poprzez zamieszczenie informacji na e-dzienniku.
10. Po zakończonych zajęciach, klasa jest zobowiązana pozostawić porządek w sali. Odpowiadają za to wszyscy uczniowie.
11. W przypadku organizowania imprez szkolnych – pozalekcyjnych rodzice/prawni opiekunowie zobowiązani są do zapewnienia opieki nad dziećmi w drodze do i ze szkoły.
12. Nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, 2077, z 2019 r. poz. 730, 858, 870) Zniewaga nauczyciela, naruszenie jego nietykalności, czynna napaść w czasie pracy lub w związku z pełnionym zawodem stanowi podstawę ukarania z art. 222-231b Kodeksu Karnego. Organ prowadzący szkołę i dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.

Procedura sprawowania opieki nad uczniem w dni wolne od zajęć dydaktycznych

1. W dni wolne od zajęć dydaktycznych (nie dotyczy sobót, niedziel oraz ferii i wakacji) szkoła może zapewnić opiekę uczniom, na prośbę rodziców.
2. Rodzice dzieci zapisanych do świetlicy składają pisemną informację nauczycielom świetlicy, pozostali wychowawcom klasy w terminie przynajmniej trzech dni przed dniem wolnym.
3. W tym dniu uczniowie są pod opieką nauczycieli, którzy pełnią dyżur według wcześniej przygotowanego przez dyrektora szkoły harmonogramu.

Procedura postępowania w sytuacji konfliktowej pomiędzy uczniami.

1. Konflikt pomiędzy uczniami na terenie klasy rozstrzyga wychowawca klasy.
2. W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
3. Konflikt między uczniami z różnych klas rozstrzyga dyrektor we współpracy z wychowawcami klas. W sytuacjach długotrwałego i ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt proszeni są rodzice uczniów.
4. Konflikt między uczniem i nauczycielem rozstrzyga dyrektor wspólnie z wychowawcą ucznia. W sytuacjach długotrwałego i ostrego konfliktu o udział w spotkaniu wyjaśniającym proszeni są rodzice ucznia oraz dyrektor szkoły.

Procedura postępowania w przypadku naruszenia godności osobistej nauczyciela, pracownika szkoły.

1. W przypadku naruszenia godności osobistej nauczyciel lub inny pracownik informuje o zdarzeniu dyrektora szkoły i sporządza notatkę opisującą zdarzenie.
2. Dyrektor ustala przebieg zajścia i świadków zdarzenia, przeprowadza z nimi rozmowę.
3. Dyrektor wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia, informuje o zdarzeniu i dalszym postępowaniu wobec ucznia.
4. Zawiadomienie policji odbywa się na wniosek poszkodowanego pracownika szkoły (nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, 2077, z 2019 r. poz. 730, 858, 870
5. W sytuacji wyjątkowej (zagrożenia życia, nieobecności dyrektora) nauczyciel/pracownik szkoły zawiadamia niezwłocznie o zdarzeniu policję.

Procedura postępowania w przypadku złamania przez ucznia zakazu korzystania w czasie zajęć lekcyjnych z telefonu komórkowego, dyktafonu, aparatu fotograficznego lub innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.

1. Nauczyciel ma obowiązek zareagować w przypadku, gdy bez jego zgody na zajęciach lekcyjnych uczeń korzysta z dyktafonu, aparatu fotograficznego bądź innego urządzenia służącego do rejestrowania dźwięku i obrazu.
2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że w/w sprzęt został wykorzystany do zarejestrowania dźwięku lub obrazu na zajęciach ma prawo żądać od ucznia ujawnienia nagrania i przekazania mu sprzętu użytego do rejestracji (w obecności innej osoby dorosłej).
3. W przypadku, gdy nauczyciel jest pewien, że doszło do rejestracji lub gdy uczeń odmawia ujawnienia nagrania nauczyciel powiadamia o tym fakcie wychowawcę i pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły. Zabezpiecza sprzęt wykorzystany do rejestracji w celu uniemożliwienia jej skasowania i przekazuje go wychowawcy, pedagogowi lub dyrektorowi szkoły.
4. Wychowawca i pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z uczniem, ustalają okoliczności i cel użycia przez niego sprzętu rejestrującego na lekcji i za jego zgodą odtwarzają ewentualne nagranie.
5. W przypadku, gdy uczeń nadal odmawia ujawnienia nagrania lub nie chciał dobrowolnie przekazać sprzętu nauczycielowi, wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskane informacje o zdarzeniu. Przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców, zobowiązuje go do natychmiastowego skasowania ewentualnego nagrania i wyjaśnia konsekwencje związane z jego upowszechnianiem lub opublikowaniem. Wychowawca sporządza notatkę z rozmowy (do teczki wychowawcy). W obecności ucznia przekazuje rodzicom zatrzymany sprzęt.
6. W przypadku, gdy uczeń ponownie złamie zakaz rejestrowania zajęć lekcyjnych bez zgody nauczyciela lub upowszechnia bądź publikuje dokonane nagrania (np. w Internecie) podlega karom statutowym.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole oraz w sytuacji wystąpienia przemocy domowej.

Celem procedury jest zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek wystąpienia na terenie szkoły zachowań agresywnych tj. agresji fizycznej i agresji słownej ucznia wobec ucznia lub nauczyciela.

Procedura postępowania jest uruchamiana przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zachowanie lub której je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych w niej krokach decyduje dyrektor placówki.

1. Nauczyciel obserwujący agresywne zachowanie wśród uczniów ma obowiązek przerwania go, używając perswazji słownej lub fizycznej.
2. Powiadamia wychowawców uczniów o zdarzeniu.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności nauczyciela – świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocena zdarzenia, wyciągnięcie wniosków).
4. Wychowawca sporządza notatkę (opis zdarzenia, osoby uczestniczące, sprawca, poszkodowany), przechowuje ją w dokumentacji wychowawcy.
5. Wychowawca informuje rodziców o zaistniałej sytuacji.
6. Wychowawca zgłasza sprawę do dyrektora szkoły.
7. Wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły uzgadnia sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o statut szkoły.
8. Wychowawca przekazuje rodzicom w formie pisemnej lub ustnej informacji na temat zastosowanych wobec ucznia konsekwencji.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole lub tzw. Fali

1. Agresja fizyczna

Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania. Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie. Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami.

Sposób postępowania

1. Należy powiadomić pielęgniarkę szkolną, dyrektora szkoły oraz powiadomić wychowawcę/ów oraz rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary.
 2. W przypadku zagrożenia życia - pielęgniarka lub dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).
 3. Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły.
 4. Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego.
 5. Wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.
 6. W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
- W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, z widocznymi skutkami pobicia - szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.**

2. Agresja słowna.

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska
2. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
4. O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.
5. W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
6. W poważnych przypadkach np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego powiadamiana jest Policja.
7. Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w statucie szkoły.

Obowiązki pracowników szkoły.

1. Zapoznać się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury.
2. Brać udział w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury.
3. Mieć zapisane numery telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury
4. Znać swoje zadania na wypadek uruchomienia procedury.
5. Szkolić uczniów w zakresie postępowania na wypadek uruchomienia procedury.
6. Stosować się do poleceń osoby zarządzającej sytuacją kryzysową

Procedura postępowania szkoły w sytuacji krzywdzenia dziecka w rodzinie.

1. Nauczyciel, który podejrzewa, że uczeń jest ofiarą przemocy domowej informuje o tym fakcie wychowawcę, a ten dyrektora szkoły.
2. Wychowawca w porozumieniu z dyrektorem, w zależności od sytuacji, przeprowadza rozmowę z dzieckiem, prosi pielęgniarkę szkolną o pomoc w dokonaniu wywiadu lub podejmuje inne przewidziane prawem czynności zmierzające do rozpoznania sprawy.
3. Jeżeli po rozmowie z dzieckiem podejrzenia się potwierdzają lub istnieje uzasadniona obawa, że dziecko jest ofiarą przemocy, dyrektor zakłada Niebieską Kartę. W przypadku rodziny objętej dozorem, o swoich podejrzeniach niezwłocznie powiadamia kuratora rodziny.
4. Wychowawca i w porozumieniu z dyrektorem szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami (opiekunami prawnymi) dziecka. Informuje o podejrzeniu stosowania przemocy wobec dziecka i niedostatecznej nad nim opieki oraz o konsekwencjach takiego postępowania założeniu Niebieskiej Karty.
5. Wychowawcy na bieżąco monitorują sytuację rodzinną ucznia, udzielają mu wsparcie. Biorą także udział w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Uwaga!:

W sytuacji, kiedy widoczne są ślady pobicia u dziecka, lub istnieje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia dziecka, wychowawca za zgodą dyrektora szkoły zawiadamia policję oraz GOPS. Należy udzielić pierwszej pomocy uczniowi, poprosić pielęgniarkę szkolną o potwierdzenie przypuszczeń.

Ważne adresy i telefony:

Policja - tel. 997 lub 112

Pogotowie Ratunkowe tel. – 999

Właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu Ośrodek Pomocy Społecznej- GOPS Baranów te. 62 78 10 413

Procedura postępowania w przypadku znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.

Celem procedury jest zapewnienie zdrowia i bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów przebywających w szkole w sytuacji zagrożeń wewnętrznych związanych z rozprowadzaniem niebezpiecznych środków odurzających oraz odurzeniem alkoholem, narkotykami lub „dopalaczami”. Osobami odpowiedzialnymi za wdrożenie procedur są: dyrektor szkoły oraz nauczyciele wchodzący w skład zespołu ds. wychowania, profilaktyki i bezpieczeństwa.

ZNALEZIENIE W SZKOLE SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH		
Podstawy procedury	uruchomienia	Wystąpienie zagrożenia: 1) rozpowszechnianiem środków odurzających (narkotyków, dopalaczy) lub alkoholu, 2) zdrowia ucznia po użyciu środka odurzającego lub spożycia alkoholu, zdrowia ucznia w wyniku wypadku w szkole lub poza nią
Sposób działania		1. W przypadku znalezienia podejrzonej substancji odurzającej na terenie szkoły, należy: ♣ zachować szczególne środki ostrożności, ♣ zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ew. jej zniszczeniem, ♣ powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję, ♣ ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy, ♣ przekazać Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji, 2. W przypadku podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających należy: ♣ odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie, ♣ powiadomić dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję, ♣ zażądać od ucznia w obecności innej osoby przekazania posiadanej substancji, ♣ zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni, ♣ poinformować rodziców o obowiązujących procedurach w szkole/placówce,

	♣ przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców (opiekunów prawnych dziecka rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego), ♣ w dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi, ♣ wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia. Podjąć wraz z rodzicami działania profilaktyczne w zakresie posiadania i rozprowadzania środków odurzających. 3. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia alkoholem: ♣ powiadomić wychowawcę klasy ucznia, ♣ odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie, ♣ przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki szkolnego, ♣ powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji, ♣ powiadomić rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły/placówki, ♣ poinformować rodziców o obowiązującej w szkole procedurze postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych. W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia, ♣ przeprowadzić rozmowę z rodzicami wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji, ♣ powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia. 4. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami: ♣ przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy, ♣ poinformować pielęgniarkę szkolnego, ♣ w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie, ♣ przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki szkolnego, ♣ poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji, ♣ wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, ♣ przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania, ♣ przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, ♣ zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji, ♣ opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem, ♣ wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty, ♣ powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia. 5. W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia „dopalaczami”: ♣ przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy, ♣ w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie, ♣ przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki szkolnej,
--	--

	♣ poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji, ♣ wezwać karetkę pogotowia ratunkowego, ♣ wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, ♣ przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania, ♣ przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie w celu wyciszenia emocji, ♣ udzielić pomocy i zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się, ♣ opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze do pracy z dzieckiem, ♣ wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny, monitorować i ewaluować efekty, ♣ powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.
W przypadku odmowy współpracy przez rodziców:	♣ szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję, ♣ powiadomione instytucje wdrażają obowiązujące procedury postępowania, ♣ szkoła współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia, ♣ szkoła udziela informacji i przekazuje dotychczasowe sposoby postępowania z uczniem, ♣ szkoła współpracuje z Ośrodkiem Wychowawczym, w którym umieszczono ucznia, ♣ szkoła monitoruje ucznia do czasu jego uczęszczania do szkoły.
Obowiązki pracowników szkoły	Należy: ♣ zapoznać się ze skutecznymi działaniami profilaktycznymi, ♣ zapoznać się z rodzajami i wyglądem środków odurzających, ♣ zapoznać się z symptomami wskazującymi na odurzenie narkotykiem, ♣ zapoznać się z symptomami nadużycia alkoholu, ♣ zapoznać się z symptomami zachowania dealerów środków odurzających, ♣ prowadzić zajęcia z zakresu zagrożenia zdrowia środkami niebezpiecznymi, ♣ prowadzić systematyczne zajęcia z zakresu stosowania obowiązującego w szkole Prawa, ♣ realizować z uczniami projekty edukacyjne o współczesnych zagrożeniach, ♣ prowadzić szkolenia dla rodziców o zagrożeniach zdrowia dzieci, ♣ prowadzić ciągłą obserwację uczniów w kontekście ich zdrowia i bezpieczeństwa, ♣ poznać nazwy instytucji pomocowych zajmujących się uzależnieniami, ♣ zapoznawać się na bieżąco z przepisami obowiązującego Prawa w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa uczniów, ♣ zapoznawać się z programami rekomendowanymi, które można upowszechniać w szkole (www.programyrekomendowane.pl).

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce (Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852) karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych oraz wprowadzanie do obrotu środków odurzających,
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia, a także wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat. Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję.

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych podczas wycieczki.

1. Nauczyciel odizolowuje ucznia od reszty uczniów - będących uczestnikami wycieczki, pozostawiając go pod opieką osoby dorosłej.
2. W razie potrzeby, osoby sprawujące opiekę nad uczniem wzywają lekarza w celu ewentualnego udzielania pomocy medycznej.
3. Kierownik wycieczki powiadamia dyrektora szkoły i rodziców (prawnych opiekunów) ucznia o zaistniałej sytuacji.
4. Jeżeli uczeń jest agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorznięcia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób, kierownik wycieczki wzywa policję.
5. Rodzice są zobowiązani do odbioru dziecka w sytuacjach kryzysowych na własny koszt, zgodnie z podpisaną deklaracją.
6. W przypadku braku kontaktu z rodzicami należy powiadomić policję oraz pogotowie ratunkowe.
7. Gdy rodzic odmówi odebrania dziecka lub przybędzie po dziecko w stanie nietrzeźwym o zaistniałej sytuacji powiadamia się funkcjonariuszy policji.
8. Zdarzenie zostaje udokumentowane przez kierownika wycieczki poprzez sporządzenie notatki służbowej.

Procedura postępowania w sytuacji palenia papierosów tradycyjnych i elektronicznych przez ucznia na terenie szkoły.

1. Nauczyciel lub pracownik szkoły nakazuje zaprzestanie palenia oraz konfiskuje papierosy.
2. Zawiadamia wychowawcę klasy.
3. Wychowawca zawiadamia rodziców.
4. Wobec ucznia palącego na terenie szkoły stosuje się kary zapisane w statucie szkoły.

5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.

Procedura postępowania z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze.

1. Wychowawca po pojawieniu się trudności wychowawczych z uczniem przeprowadza ponowną, wnikliwą diagnozę sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia.
2. W stosunku do ucznia sprawiającego problemy wychowawcze, wychowawca podejmuje następujące działania zmierzające do eliminacji trudności i rozwiązania jego problemów szkolnych:
 - informuje rodziców dziecka o istniejących trudnościach,
 - po przeanalizowaniu sytuacji wychowawca może zasugerować przeprowadzenie badań psychologicznych lub psychiatrycznych, rzetelnie informując rodzica o znaczeniu opinii w dalszej edukacji ucznia,
 - w przypadku utrzymujących się trudności z uczniem, nauczyciel inicjuje spotkania z członkami zespołu wychowawczego i zespołu nauczycieli uczących w danej klasie w celu uzyskania pomocy i wsparcia w przewyżnianiu problemów wychowawczych,
 - na spotkaniu Rady Pedagogicznej lub zespołu nauczycieli uczących w klasie, wychowawca szczegółowo zapoznaje grono nauczycielskie z zaistniałym problemem, przedstawia dotychczasowe działania oraz stan faktyczny na dany dzień. Rada Pedagogiczna ustala dalszy tok postępowania z uczniem.
3. W stosunku do ucznia, którego postępowanie nie ulega poprawie mimo podjętych działań wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły zawiadamia Sąd Rodzinny.
W stosunku do ucznia, który sprawia kłopoty wychowawcze istnieje możliwość zastosowania poszczególnych form kar zgodnie ze statutem szkoły.

Dyrektor Szkoły może wystąpić do Kuratora Oświaty z wnioskiem o przeniesienie ucznia do innej szkoły, jeżeli:

1. Swoim zachowaniem uwłacza sobie, kolegom, a działania wychowawcze nie przynoszą oczekiwanych efektów.
2. Oddziałuje demoralizująco na pozostałych uczniów.
3. Rażąco łamie regulaminy szkolne.
4. Łamanie normy współżycia społecznego (rozbój, kradzieże, bijatyki, wymuszenia, itp.).

Procedura postępowania nauczyciela, gdy uczeń uniemożliwia prowadzenie lekcji.

1. Nauczyciel prowadzący zajęcia upomina słownie ucznia, przeprowadza z nim rozmowę, a w przypadku braku reakcji wpisuje odpowiednią notatkę do zeszytu uwag.
2. Jeżeli zachowanie pojedynczego ucznia lub kilku uczniów nie pozwala nauczycielowi na normalną realizację lekcji, powinien wysłać on przewodniczącego samorządu klasowego z informacją do wychowawcy, a w przypadku, gdy go nie zostanie do dyrektora szkoły.
3. Wychowawca zobowiązany jest udać się do sali wskazanej przez nauczyciela i ustalić, którzy uczniowie przeszkadzają nauczycielowi, a w razie konieczności zabrać ich z sali lekcyjnej do odrębnego pomieszczenia.

4. Wychowawca przeprowadza z uczniami rozmowę i ustala konsekwencje zachowania, w zależności od popełnionego wykroczenia.
5. Jeżeli uczeń w sposób poważny naruszył zasady obowiązujące w szkole, wychowawca powiadamia rodziców ucznia o jego zachowaniu.
6. Jeżeli uczeń w rażąco sposób złamał zasady, lub w dalszym ciągu nie wyraża chęci poprawy swego zachowania wychowawca powiadamia dyrektora szkoły i wzywa rodziców do natychmiastowego przybycia do szkoły.
7. Jeżeli niewłaściwe zachowania ucznia podczas zajęć powtarzają się, wychowawca za zgodą dyrektora może zobowiązać rodzica do uczęszczania z uczniem na zajęcia lekcyjne.
8. Jeśli pojedyncze działania nie przynoszą efektów, a uczeń wciąż uniemożliwia prowadzenie lekcji, należy podjąć cykliczne rozmowy z uczniem oraz zaproponować rodzicom dziecka skorzystanie ze specjalistycznej pomocy.
9. Jeśli mimo podjętych wszystkich działań nie ma poprawy w zachowaniu ucznia dyrekcja szkoły zawiadamia Sąd Rodzinny.

Procedura postępowania dotycząca nierealizowania obowiązku szkolnego.

1. Każdy nauczyciel zobowiązany jest do sprawdzenia frekwencji na wszystkich realizowanych zajęciach szkolnych.
2. Nieobecność ucznia na zajęciach obowiązkowych musi być usprawiedliwiona.
3. Osobami upoważnionymi do usprawiedliwiania nieobecności są rodzice lub opiekunowie prawni.
4. Usprawiedliwienia mogą mieć formę: pisemną lub ustną – osobistą lub telefoniczną. Usprawiedliwienie powinno zawierać informację o terminach nieobecności i jej przyczynie, a w formie pisemnej zawierać podpis osoby usprawiedliwiającej.
5. Usprawiedliwienie winno być skierowane do wychowawcy klasy najpóźniej w terminie 14 dni od powrotu dziecka do szkoły.
6. W przypadku opóźnienia w dostarczeniu usprawiedliwienia dni i godziny nieobecności będą nieusprawiedliwione.
7. W przypadku dłuższej niż tydzień nieobecności dziecka w szkole, spowodowanej chorobą lub wyjazdem rodzice lub prawni opiekunowie zobowiązani są niezwłocznie skontaktować się z wychowawcą klasy w celu poinformowania o terminie powrotu dziecka do szkoły i ustalenia sposobu uzupełnienia zaległości w nauce.
8. W przypadku nieobecności nieusprawiedliwionej przekraczającej 1 tydzień wychowawca klasy zobowiązany jest do podjęcia działań zmierzających do ustalenia jej przyczyn (forma pisemna, telefon, wizyta domowa).
9. W przypadku braku poprawy sytuacji wychowawca wraz z dyrektorem szkoły podejmują działania egzekucyjne.
10. W przypadku braku kontaktu z rodzicami listownego lub osobistego dyrektor może zwrócić się do Komendy Rejonowej Policji w celu ustalenia miejsca pobytu i kontaktu.
11. Jeżeli rodzice lub opiekunowie prawni odmówią odbioru upomnienia dyrektor szkoły informuje Wydział ds. Nietetnich Komendy Policji w celu podjęcia interwencji.
12. Każde spotkanie z rodzicami w wyżej wymienionych sprawach musi zostać poświadczane notatką służbową.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych.

Celem procedury jest określenie sposobu postępowania na wypadek stwierdzenia w szkole przypadku kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych, dokonanego przez ucznia. Za uruchomienie i anulowanie procedury oraz kierowanie koniecznymi działaniami odpowiada dyrektor placówki.

Uwaga:

Uczeń na własną odpowiedzialność przynosi do szkoły wartościowe przedmioty, za które szkoła nie ponosi odpowiedzialności.

Poszkodowany uczeń zgłasza kradzież nauczycielowi, wychowawcy, dyrektorowi lub pracownikowi szkoły.

1. Następuje wyjaśnienie okoliczności zajścia kradzieży: tj. w przypadku kradzieży przedmiotów o znikomej wartości sytuacja wyjaśniana jest między poszkodowanym a wychowawcą.
2. W przypadku kradzieży wartościowych przedmiotów o zajściu informowany jest dyrektor szkoły.
3. W każdym przypadku kradzieży wychowawca informuje rodziców obu stron zajścia i przeprowadza rozmowę z uczniami w obecności rodziców.
4. Wychowawca powiadamia kuratora sądowego, jeśli ten sprawuje opiekę nad uczniem.
5. Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajścia i przechowywania jej w dokumentacji wychowawcy.
6. W szczególnych przypadkach (dyrektor) powiadamiana jest Policja lub Sąd Rodzinny

KRADZIEŻ LUB WYMUSZENIE PIENIĘDZY LUB PRZEDMIOTÓW WARTOŚCIOWYCH	
Sposób działania	1. Kradzież lub wymuszenie przedmiotu znacznej wartości: – działania mające na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska winny zostać podjęte bezzwłocznie, – osoba, która wykryła kradzież, winna bezzwłocznie powiadomić wychowawcę lub dyrektora szkoły, – należy przekazać sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę dyrektora szkoły, – należy zabezpieczyć dowody przestępstwa tj. przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia i przekazanie ich policji, – należy zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej i własnej odzieży oraz przekazał inne przedmioty budzące podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą - w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia. może to zrobić tylko policja), – we współpracy z wychowawcą należy ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia, – wychowawca winien wezwać rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przeprowadzić rozmowy z uczniem w ich obecności. Należy sporządzić notatkę z tej rozmowy podpisaną przez rodziców, – należy powiadomić policję, – sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży

Obowiązki pracowników	– zapoznanie się z czynnościami realizowanymi w trakcie uruchamiania procedury, – wzięcie udziału w treningach i szkoleniach z zakresu stosowania procedury, – posiadanie - dostępnych w każdej chwili – numerów telefonów osób odpowiedzialnych za uruchomienie procedury, – posiadanie wiedzy o swoich zadaniach na wypadek uruchomienia procedury, – stosowanie się do poleceń osoby zarządzającej procedurą.
-----------------------	--

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów.

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków prostytucji w szkole lub wśród uczniów - podstawa prawna: Kodeks Karny art. 18 § 3, art. 203, art. 204.

Celem procedury jest zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z prostytucją w szkole lub wśród uczniów.

PRZYPADKOWY PROSTYTUCJI W SZKOLE LUB WŚRÓD UCZNIÓW	
Sposób działania	1. W przypadku otrzymania informacji o sytuacji, w której uczeń był świadkiem czynności mogących mieć znamiona prostytucji, nauczyciel/pracownik przyjmujący zawiadomienie powinien powiadomić o zaistniałym wydarzeniu dyrektora szkoły. 2. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powiadamia wychowawcę klasy, który powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia. 3. W przypadku stwierdzenia przez pracownika/nauczyciela, że uczeń/uczenica świadomie lub nie, dopuszczał się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się, powinien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia. 4. Wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym. 5. Jeżeli rodzice/opiekunowie prawni ucznia odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły winien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich). 6. W sytuacji, gdy szkoła wykorzystata wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły winien powiadomić sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji. 7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w

	działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję. 8. Dyrektor szkoły winien powiadomić Policję o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. 9. Wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia. 10. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala konieczność podjęcia działań z udziałem psychologa dziecięcego w celu zapewnienia opieki nad uczniem/uczennicą, którzy świadomie lub nie dopuszczali się czynności, które mogłyby być uznane za prostytuowanie się.
--	--

Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.

Celem procedury jest zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego związanego z zachowaniami uczniów o charakterze seksualnym.

POSTĘPOWANIE W SYTUACJI WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW NIEPOKOJĄCYCH ZACHOWAŃ SEKSUALNYCH UCZNIÓW W SZKOLE	
Sposób działania	1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły pracownik powinien powiadomić wychowawcę klasy o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą. 2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach 3. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia. 4. Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim 5. Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem. 6. W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierzędu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich. 7. Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły

	po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Zdarzenie dokumentuje się, sporządzając możliwie dokładną notatkę. 8. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.
--	---

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole.

Celem wdrożenia procedury jest zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego uczniów, na wypadek zagrożenia wewnętrznego wynikającego z możliwości pojawienia się osób, które psychicznie i fizycznie będą molestowały dzieci i nakłaniały do czynności seksualnych.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA NA WYPADEK WYSTĄPIENIA PRZYPADKÓW PEDOFILII W SZKOLE	
Sposób działania	Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska. 1. Po stwierdzeniu zagrożenia należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora oraz wychowawcę. 2. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę policji. 3. Następnie dyrektor szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu. 4. Wychowawcy klas winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie. 5. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania. 6. Wychowawca przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia). 7. Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia. 8. Wychowawca winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia. 9. Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem psychologa dziecięcego w celu zapewnienia opieki na uczennicą/ucniem.

Procedura postępowania w przypadku zaistnienia samookaleczenia, próby samobójczej.

1. Uniemożliwić uczniowi kontynuowanie czynności przeciwko własnemu zdrowiu i życiu poprzez zastosowanie perswazji słownej i natychmiastowe odebranie niebezpiecznego przedmiotu z zachowaniem bezpieczeństwa.
2. Jeżeli wydarzenie miało miejsce podczas zajęć lekcyjnych zapewnić opiekę pozostałym uczniom.
3. Nauczyciel lub pracownik szkoły będący świadkiem próby samobójczej na terenie szkoły, jest zobowiązany do udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej uczniowi, wezwania pielęgniarki szkolnej, pogotowia ratunkowego, poinformowania dyrektora szkoły oraz zabezpieczenia miejsca zdarzenia.
4. Dyrektor szkoły zapewnia dziecku bezpieczeństwo, poprzez stałą obecność osoby dorosłej oraz izolację ucznia od grupy rówieśniczej.
5. Dyrektor szkoły powiadamia rodziców (opiekunów) ucznia, policję i organy prowadzący i nadzorujący jeśli powziął informacje o próbie samobójczej ucznia w szkole, a także poza jej terenem.
6. Wychowawca przekazuje poszkodowanego ucznia rodzicom (prawnym opiekunom) lub służbom ratunkowym, po ocenie jego stanu zdrowia.
7. Wychowawca sugeruje rodzicom (prawnym opiekunom) ucznia konieczność przeprowadzenia specjalistycznych badań dziecka.
8. Osoba, która udzieliła pomocy sporządza notatkę służbową o zaistniałym zdarzeniu i przekazuje ją wychowawcy klasy.
9. W przypadku gdy nauczyciel zauważy ślady samookaleczenia:
 - informuje wychowawcę klasy,
 - jeśli nauczyciel, wychowawca zauważy blizny spowodowane samookaleczeniem należy bezzwłocznie poinformować rodziców/prawnych opiekunów oraz dyrekcję szkoły,
 - rodzicom należy zaproponować konsultację psychiatryczną i psychologiczną

Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej.

Celem procedury jest zapewnienie profesjonalnych działań pracowników szkoły gwarantujących poszkodowanemu w wypadku w szkole uczniowi należyłą opiekę i niezbędną pomoc.

Wypadek ucznia jest to nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką szkoły: na terenie szkoły lub poza jej terenem (w trakcie wycieczki lub wyjścia pod opieką nauczycieli).

1. Po stwierdzeniu, że wypadek, któremu uległ uczeń, wymaga specjalistycznej pomocy, należy doprowadzić dziecko do gabinetu pielęgniarki szkolnej lub wezwać ją na miejsce zdarzenia. Nauczyciel, który ma lekcje, telefonicznie bądź osobiście prosi o pomoc w odprowadzeniu ucznia do gabinetu pielęgniarki szkolnej innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
2. Pod nieobecność pielęgniarki szkolnej pomocy udziela nauczyciel prowadzący zajęcia, wychowawca klasy lub inny pracownik szkoły.

3. Pierwsza pomoc przedlekarska w przypadku osób nie posiadających kwalifikacji medycznych ogranicza się do wykonania opatrunku, ułożenia dziecka w odpowiedniej pozycji- bocznej ustalonej, wykonania sztucznego oddychania oraz masażu serca, niedopuszczenia do sytuacji zagrożenia życia.
4. W sytuacji udzielenia pomocy przez nauczyciela prowadzącego w tym czasie zajęcia z większą grupą uczniów, jest on zobowiązany do ustalenia opiekuna dla pozostałych uczniów. Pozostawienie reszty klasy bez opieki jest niedopuszczalne.
5. Pielęgniarka lub osoba udzielająca pomocy natychmiast powiadamia rodziców (opiekunów prawnych) ucznia oraz pogotowie ratunkowe, jeżeli istnieje taka potrzeba.
6. Po przybyciu do szkoły rodzice (opiekunowie prawni) przejmują odpowiedzialność za dziecko i w razie konieczności zabrania dziecka do szpitala, udają się tam razem z nim.
7. W razie konieczności przewiezienia dziecka do szpitala przez pogotowie ratunkowe, opiekę nad nim sprawuje rodzic, jeżeli zdążył już dotrzeć do szkoły. W innym przypadku razem z dzieckiem do szpitala musi jechać pracownik pedagogiczny szkoły (wychowawca, nauczyciel).

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W SYTUACJI WYPADKU UCZNIA W SZKOLE UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY PRZEDLEKARSKIEJ	
Sposób działania	1. Udzielenie pierwszej pomocy przedmedycznej poszkodowanemu. Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy. Udzielenie pierwszej pomocy w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego pracownika szkoły. Jej nieudzielenie, szczególnie w odniesieniu do osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo ucznia, skutkuje sankcją karną. W sytuacji wypadku ucznia, nauczyciel przerywa lekcję, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów. Pracownik zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły o sytuacji. 2. Obowiązek powiadamiania i zabezpieczenia miejsca zdarzenia – o każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: rodziców (opiekunów) poszkodowanego, pracownika szkoły odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i higienę pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę oraz radę rodziców, – o wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty, – o wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego (telefonicznie i pisemnie), – w lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, wychowawca, nauczyciel powiadamia o zdarzeniu rodzica ustalając z nim potrzebę wcześniejszego przyścia i godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia, – w każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) dyrektor lub upoważniona osoba wzywa pogotowie ratunkowe oraz zawiadamia o tym fakcie rodziców – jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy,

	– jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie – do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych, – jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły
Postępowanie powypadkowe	Zespół powypadkowy: – przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową, – rozmawia z uczniem (w obecności rodzica lub wychowawcy) i sporządza protokół przesłuchania, – rozmawia ze świadkami wypadku i sporządza protokoły przesłuchania – jeżeli świadkami są uczniowie - przesłuchanie odbywa się w obecności wychowawcy, a protokół przesłuchania odczytuje się w obecności ucznia - świadka i jego rodziców – sporządza szkic lub fotografię miejsca wypadku, – uzyskuje pisemne oświadczenie nauczyciela, pod opieką którego uczeń przebywał w czasie, gdy zdarzył się wypadek, – uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku, – sporządza protokół powypadkowy nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku – protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły. Przekroczenie 14 dniowego terminu sporządzenia może nastąpić w przypadku, gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu. Członek zespołu, który nie zgadza się ze stanowiskiem przewodniczącego, może złożyć zdanie odrębne, które odnotowuje się w protokole powypadkowym. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia przez rodziców ucznia poszkodowanego postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone. Protokół powypadkowy sporządza się w trzech egzemplarzach dla: poszkodowanego, szkoły, która przechowuje go w dokumentacji powypadkowej wypadku ucznia oraz dla organu prowadzącego lub kuratora oświaty (na żądanie).
Składanie zastrzeżeń do protokołu powypadkowego	W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym doręczono protokół, mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowani przy odbieraniu protokołu). Zastrzeżenia składa się przewodniczącemu zespołu: ustnie i wtedy przewodniczący wpisuje je do protokołu lub na piśmie. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności: niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego, sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebrany materiał dowodowy. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący szkołę. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący szkołę może: zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu

	lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych, powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.
Dokumentacja	Dyrektor szkoły prowadzi rejestr wypadków. Dyrektor wskazuje prawidłowe zachowania i odstępstwa od niniejszej procedury, informuje o wnioskach i podjętych działaniach profilaktycznych zmierzających do zapobiegania analogicznym wypadkom.

Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz przypadku ucznia będącego ofiarą czynu karalnego.

Celem wdrożenia procedury jest:

- zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego oraz udzielenie pomocy uczniowi – sprawcy czynu karalnego,
- zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek zidentyfikowania w szkole ucznia będącego ofiarą czynu karalnego ucznia oraz udzielenie pomocy uczniowi - ofierze czynu karalnego.

1. Przypadek dotyczy czynów zabronionych przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich rozumianych jako przestępstwo, przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w artykułach:

- art. 50a – posiadanie noża, maczety lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu w miejscu publicznym,
- art. 51 – zakłócenie spokoju lub porządku publicznego,
- art. 69 – umyślne niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków,
- art. 74 – niszczenie, uszkodzanie, usuwanie znaków ostrzegawczych,
- art. 76 – rzucanie przedmiotami w pojazd mechaniczny,
- art. 85 – samowolne ustawianie, niszczenie, uszkodzanie znaków,
- art. 87 – prowadzenie pojazdu w stanie po użyciu alkoholu,
- art. 119 – kradzież lub przywłaszczenie,
- art. 122 – paserstwo czyli nabycie mienia, wiedząc o tym, że pochodzi ono z kradzieży,
- art. 124 – niszczenie lub uszkodzanie cudzej rzeczy,
- art. 133 – spekulacja biletami, tzw. konik,
- art. 143 – utrudnianie lub uniemożliwianie korzystania z urządzeń użytku publicznego

2. Sytuacja, w której uczeń stał się ofiarą czynu karalnego zabronionego przez ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich.

POSTĘPOWANIE NA WYPADEK POPEŁNIENIA PRZEZ UCZNIA CZYNU KARALNEGO ORAZ PRZYPADKU UCZNIA BĄDĄCEGO OFIARĄ CZYNU KARALNEGO	
Sposób działania	1. Osoba będąca świadkiem/dostrzegła zagrożenie zobowiązania jest do powiadomienia dyrektora szkoły. 2. Dyrektor szkoły odpowiada za ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia. 3. W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, wyznaczone przez niego osoby winny zatrzymać i przekazać go dyrektorowi szkoły pod opiekę. 4. Dyrektor szkoły winien powiadomić rodziców ucznia o zaistniałym

	przypadku. 5. Dyrektor szkoły jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia Policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub w przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość jest nieznana. Do jego obowiązków należy także zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji.
PRZYPADEK UCZNIA BĘDĄCEGO OFIARĄ CZYNU KARALNEGO	
	1. Osoba będąca świadkiem, która dostrzegła zagrożenie, winna udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnić jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń. 2. Następnie świadek powinien powiadomić o sytuacji dyrektora szkoły. 3. Obowiązkiem dyrektora szkoły jest niezwłoczne powiadomienie rodziców ucznia - ofiary czynu karalnego. 4. Następnie dyrektor szkoły winien niezwłocznie wezwać Policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia. 5. W dalszej kolejności ofiara czynu karalnego powinna otrzymać pomoc, wsparcie psychologiczne

Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia niszczenia mienia szkoły.

1. Nauczyciel lub inny pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia podejmuje interwencję mającą na celu powstrzymanie dalszych działań sprawców, a następnie powiadamia wychowawcę oraz sporządza notatkę służbową.
2. W przypadku nieznanego sprawcy, osoba stwierdzająca uszkodzenie mienia ustala podstawowe okoliczności zdarzenia, a następnie informuje dyrektora.
3. Wychowawca przeprowadza rozmowę dyscyplinującą ze sprawcą zdarzenia, ustala sposób jego ukarania.
4. Wychowawca informuje o zdarzeniu rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przekazuje sprawę dyrektorowi, który ustala sposób i termin naprawienia szkody.
5. W przypadku stwierdzenia dużej szkody dyrektor szkoły podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji.

Inne procedury.

Procedura postępowania gdy wykryto wszawicę u uczniów.

1. Pielęgniarka szkolna z zachowaniem zasady intymności po zgłoszeniu o zaistnieniu sytuacji wszawicy w szkole kontroluje skórę głowy wszystkich uczniów.
2. W przypadku stwierdzenia wszawicy pielęgniarka szkolna informuje rodziców danego ucznia oraz dyrektora szkoły.
3. Dyrekcja szkoły zarządza dokładne kontrole czystości skóry głowy wszystkich dzieci w grupie oraz pozostałych uczniów.

4. Szkoła informuje wszystkich rodziców o stwierdzeniu wszawicy w grupie, danej klasie z zaleceniem codziennej czystości głowy dziecka oraz pozostałych domowników.
5. Rodzice uczniów, u których stwierdzono wszawicę zobowiązani są do natychmiastowej likwidacji wszy poprzez zastosowanie dostępnych w aptekach preparatów, zgodnie z dołączoną instrukcją. W takim przypadku kuracji powinni się poddać wszyscy domownicy.
6. W przypadku gdy rodzice zgłoszą trudności w przeprowadzeniu kuracji (brak środków pieniężnych na zakup odpowiednich preparatów) dyrektor szkoły powiadamia GOPS.
7. Uczniowi z wszawicą nie można zabronić uczęszczać do szkoły. Dyrektor, wychowawca może zaproponować rodzicom rozważenie możliwości pozostawienia dziecka w domu na okres 7-10 dni. Po tym czasie niezbędne jest powtórzenie kontroli czy we włosach nie zostało gniid.
8. Jeśli sytuacja u tego samego dziecka powtarza się dyrekcja zawiadamia GOPS.

Procedura postępowania dotycząca odbierania dzieci ze szkoły.

1. Rodzice/opiekunowie są odpowiedzialni za przyprowadzanie i odbieranie dzieci ze szkoły oraz odpowiadają za bezpieczeństwo uczniów w drodze do szkoły i ze szkoły.
2. Uczniowie klas I-III samodzielnie wracający do domu muszą posiadać pisemną zgodę rodzica/opiekuna.
3. Wydanie dziecka innym osobom innym niż rodzice może nastąpić tylko w przypadku pisemnego upoważnienia (w wyjątkowych przypadkach może to być zawiadomienie telefoniczne)podpisanego przez rodziców/opiekunów.
4. Rodzice/opiekunowie ponoszą odpowiedzialność prawną za bezpieczeństwo dziecka odbieranego ze szkoły przez upoważnioną przez nich osobę.
5. Osoba upoważniona do odbioru dziecka zgodnie z pkt 2 powinna posiadać przy sobie dowód osobisty i okazać go w celu potwierdzenia tożsamości, gdy jest to osoba obca dziecku i nieznaną nauczycielowi. W każdej sytuacji budzącej wątpliwości, nauczyciel ma obowiązek skontaktować się z rodzicami dziecka lub opiekunami prawnymi.
6. **Gdy rodzic (prawny opiekun) lub osoba pisemnie do tego upoważniona chce z uzasadnionych powodów odebrać dziecko ze szkoły w czasie zajęć edukacyjnych, osobiście odbiera dziecko od nauczyciela uczącego w danym czasie w klasie lub zgłasza ten fakt wychowawcy, bądź w sekretariacie.**
7. Nauczyciel może odmówić wydania dziecka w przypadku, gdy stan osoby zamierzającej odebrać dziecko wskazuje na to, że nie jest ona w stanie zapewnić dziecku bezpieczeństwo(np. jest pod wpływem alkoholu, środków odurzających, jest silnie wzburzona, zachowuje się agresywnie). Personel szkolny ma obowiązek zatrzymać dziecko w szkole do czasu wyjaśnienia sprawy. W tym przypadku należy wezwać drugiego rodzica, opiekuna prawnego lub upoważnioną do odbioru inną osobę. Jeżeli jest to niemożliwe, należy wezwać policję.
8. Życzenie rodziców dotyczące nieodbierania dziecka przez jednego z rodziców musi być poświadczane przez orzeczenie sądowe.
9. W przypadku nieodebrania dziecka przez rodziców ze szkoły należy:
 - niezwłocznie skontaktować się telefonicznie z rodzicami (opiekunami prawnymi),
 - zapewnić uczniowi opiekę do czasu przybycia rodziców lub innego rozwiązania problemu,
 - po wyczerpaniu wszystkich dostępnych możliwości kontaktu z rodzicami należy zawiadomić policję,
 - nauczyciel sporządza notatkę na temat zdarzenia i podjętych działań.
 - nauczyciel lub inny pracownik szkoły nie może odprowadzać ucznia do domu.

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia w szkole zagrożeń bezpieczeństwa cyfrowego.

Cyberprzemoc to przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych, głównie Internetu oraz telefonów komórkowych. Podstawowe formy zjawiska to nękanie, straszenie, szantażowanie, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli. Do działań określanych mianem cyberprzemocy wykorzystywane są głównie: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS.

Podstawy prawne uruchomienia Procedury:

Kodeks Karny, Statut szkoły.

Telefony alarmowe krajowe lub lokalne:

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży -116 111

Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci - 800 100 100 oraz e-mail: e-mail: pomoc@800100100.pl

Informacja o tym, że w szkole miała miejsce cyberprzemoc, może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice lub inni uczniowie – świadkowie zdarzenia, nauczyciele.

Obligatoryjne działania interwencyjne będące następstwem wystąpienia zagrożenia dzieli się na 3 grupy:

- 1) działania wobec aktu/zdarzenia-opis przypadku, ustalenie okoliczności zdarzenia, zabezpieczenie dowodów oraz monitoring pointerwencyjny,
- 2) działania wobec uczestników zdarzenia (ofiara - sprawca - świadek, rodzice),
- 3) działania wobec instytucji/organizacji/służb pomocowych i współpracujących – policji, wymiaru sprawiedliwości, służb społecznych.

Na każdą procedurę reakcji na wystąpienie danego typu zagrożenia cyberbezpieczeństwa w szkole muszą składać się działania tego typu - podjęte przez dyrekcję szkoły oraz nauczycieli. Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek cyberprzemocy, procedura interwencyjna powinna obejmować:

- udzielenie wsparcia ofierze przemocy,
- zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia,
- wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy oraz pracę nad zmianą postawy ucznia.

Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane:

- 1) jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie dyrektora.
- 2) dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
- 3) do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.

Warto zadbać o udział nauczyciela informatyki w procedurze interwencyjnej, szczególnie na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy.

Zabezpieczenie dowodów

1. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
2. Takie zabezpieczenie dowodów nie tylko ułatwi dalsze postępowanie dostawcy usługi (odnalezienie sprawcy, usunięcie szkodliwych treści z serwisu), ale również stanowi materiał, z którym powinny się zapoznać wszystkie zaangażowane w sprawę osoby: dyrektor, rodzice, a wreszcie policja, jeśli doszło do złamania prawa.
3. Na etapie zabezpieczania dowodów cyberprzemocy i identyfikacji sprawcy warto korzystać z pomocy nauczyciela informatyki.

Jak zarejestrować dowody cyberprzemocy ?

1. Telefon komórkowy: nie kasuj wiadomości. Zapisuj wszystkie wiadomości, zarówno tekstowe, jak i nagrane na pocztę głosową w pamięci telefonu.
2. Komunikatory - niektóre serwisy pozwalają na zapisywanie rozmów. Możesz również np. skopiować rozmowę, wkleić do dokumentu Word (lub innego edytora tekstu), zapisać i wydrukować.
3. Strony serwisów społecznościowych, www. Aby zachować kopię materiału, który widzisz na ekranie, wciśnij jednocześnie klawisze Control i Print Screen, a następnie wykonaj operację „Wklej” w dokumencie Word.
4. Czat Podobnie jak w przypadku stron www, jeśli chcesz zachować kopię materiału, który widzisz na ekranie, wciśnij klawisze Control i Print Screen, a następnie wykonaj operację „Wklej” w dokumencie Word. Możesz też po prostu wydrukować interesującą cię stronę.
5. E-mail. Wydrukuj wiadomość, prześlij ją do nauczyciela lub wychowawcy, który zajmuje się ustaleniem okoliczności zajścia. Zachowanie całości wiadomości, a nie tylko samego tekstu jest bardziej pomocne, ponieważ zawiera on informacje o jej pochodzeniu.

Identyfikacja sprawcy.

1. Wielu sprawców cyberprzemocy posługuje się „skradzioną tożsamością”, wykorzystując telefony innych uczniów, profile w serwisach społecznościowych, ich konta pocztowe itp. do wysyłania wiadomości bądź zamieszczania krzywdzących materiałów. Trudności z wykryciem „cyberagresora” mogą się pojawić również w sytuacji, gdy materiał przesyłany jest między telefonami komórkowymi drogą bezprzewodową lub wiadomości tekstowe na telefon wysyłane są z bramki internetowej.
2. Jak pokazuje praktyka, w większości przypadków identyfikacja agresora nie jest zbyt trudna. Ofiary cyberprzemocy często potrafią wskazać sprawcę, którym najczęściej okazuje się być kolega ze szkoły, bądź przynajmniej mają przypuszczenie, kto może nim być.
3. Gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy się skontaktować z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 123, 730.
4. W przypadku gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić, należy bezwzględnie skontaktować się z policją.

Procedura postępowania wobec sprawcy/ofiary cyberprzemocy:

Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, wychowawca pełniący w szkole rolę koordynatora działań wychowawczych wobec uczniów wymagających szczególnej uwagi powinien podjąć dalsze działania.

1. Rozmowa z uczniem sprawcą przemocy o jego zachowaniu:

- celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
- sprawca powinien otrzymać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy,
- należy omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane,
- sprawca powinien zostać zobowiązany do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów,
- ważnym elementem rozmowy jest też określenie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy;
- jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich z osobna, zaczynając od lidera grupy,
- nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy.

2. Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:

- rodzice sprawcy powinni zostać poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka.

3. Objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną:

- praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu konsekwencji swojego zachowania, zmiany postawy i postępowania ucznia, w tym sposobu korzystania z nowych technologii,
- w uzasadnionym przypadku można w toku interwencji zaproponować uczniowi (za zgodą rodziców) skierowanie do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy

1. Cyberprzemoc powinna podlegać sankcjom określonym w wewnętrznych przepisach szkoły. Szkoła może tu stosować konsekwencje przewidziane dla sytuacji „tradycyjnej” przemocy. Warto jednak rozszerzyć repertuar dostępnych środków, np. o czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni komputerowej w czasie wolnym i przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych (PSP, mp3) itp.

2. Należy pamiętać, iż celem sankcji wobec sprawcy jest:

- zatrzymanie przemocy i zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi,
- wzbudzenie refleksji na temat jego zachowania, zrozumienie krzywdy, jaką spowodował i powstrzymanie przed podobnym zachowaniem w przyszłości,
- pokazanie społeczności szkolnej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana i że szkoła jest w stanie efektywnie zareagować w tego rodzaju sytuacji.

3. Podejmując decyzję o rodzaju kary, należy wziąć pod uwagę:

- rozmiar i rangę szkody – czy materiał został upubliczniony w sposób pozwalający na dotarcie do niego wielu osobom (określa to rozmiar upokorzenia, jakiego doznaje ofiara), czy trudno jest wycofać materiał z sieci itp.,
- czas trwania prześladowania – czy było to długotrwałe działanie czy pojedynczy incydent,
- świadomość popełnianego czynu – czy działanie było zaplanowane, a sprawca był świadomy, że wyrządza krzywdę koledze (niektóre akty cyberprzemocy popełniane są nieświadomie lub z niewielką świadomością konsekwencji), jak wiele wysiłku włożył w ukrycie swojej tożsamości itp.;
- motywację sprawcy – należy sprawdzić, czy działanie sprawcy nie jest działaniem odwetowym w odpowiedzi na uprzednio doświadczone prześladowanie,
- rodzaj rozpowszechnianego materiału.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

1. Podobnie jak w przypadku innych form przemocy ofiara cyberprzemocy potrzebuje pomocy i emocjonalnego wsparcia ze strony dorosłych. Musi także wiedzieć, że szkoła podejmie odpowiednie kroki w celu rozwiązania problemu.
2. Uczeń będący ofiarą cyberprzemocy powinien otrzymać poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
3. Monitoring
 - Po zakończeniu interwencji warto monitorować sytuację ucznia, sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.
 - Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy powinni być poinformowani o problemie i otrzymać wsparcie oraz pomoc ze strony szkoły. W rozmowie z nimi wychowawca przedstawia kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane, zaproponować rodzicom i dziecku pomoc specjalisty (psychologa, pedagoga).

Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu.

Potoczne pojęcie „uzależnienie od Internetu” jest podważane przez wielu naukowców, zastrzegających termin „uzależnienie” dla uzależnień fizjologicznych (od alkoholu, nikotyny, narkotyków). Lepiej więc w kontekście dysfunkcyjnych zachowań związanych z Internetem mówić o jego nadużywaniu. Chociaż do nadużywania Internetu dochodzi najczęściej poza szkołą, to nauczyciele mogą być pierwszymi osobami, które dostrzegą zagrożenie – zmieniające się zachowanie ucznia, wycofanie się z kontaktów z rówieśnikami, pojawiające się problemy w nauce. Z tego też powodu szkoła powinna zareagować – oczywiście w porozumieniu z rodzicami. Czas spędzany w Internecie nie jest jedynym kryterium rozpoznania tego problemu. By mówić o nadużywaniu Internetu, powinny być spełnione dwa kryteria:

1. Czas i intensywność korzystania z sieci wymyka się spod kontroli, użytkownik spędza w internecie więcej czasu niż zamierzał, odczuwa nieodpartą potrzebę korzystania z sieci.
2. Korzystanie z Internetu prowadzi do zaniedbywania innych aspektów życia, rodzi problemy na różnych płaszczyznach, powoduje cierpienie – uzależnionego lub osób z jego otoczenia.

Procedura reagowania na zgłoszenia dotyczące nadużywania Internetu:

1. Ujawnienie przypadku nadużywania Internetu - informacja o nadmiernym korzystaniu z sieci lub komputera może dotrzeć do nauczyciela z różnych źródeł: może być zgłoszona przez ucznia, rodziców, innych nauczycieli.
2. Rozmowa z uczniem - zebranie informacji na temat podejrzeń o nadużywaniu internetu, jego formy oraz częstotliwości.
3. Kontakt z rodzicami - poinformowanie opiekunów o obserwacjach dotyczących dziecka.
4. Zapewnienie wsparcia psychologicznego dziecku na terenie szkoły bądź polecenie specjalistycznej placówki.
5. Wsparcie informacyjne dotyczące możliwości dalszych działań w sytuacji nadużywania internetu, informacje dotyczące bezpośredniej pomocy specjalistycznej. Przekazanie kontaktu do zespołu pomocy w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa online- Helpline.org.pl. Kontakt z zespołem jest możliwy pod bezpłatnym numerem telefonu 800 100 100 oraz poprzez czat, od poniedziałku do piątku w godz. 12.00 -18.00, jak również poprzez formularz: [Zadaj nam pytanie na stronie www.helpline.org.pl](#) i e-mail: helpline@helpline.org.pl
6. Podjęcie interwencji prawnej - większość sytuacji związanych z nadużywaniem Internetu bądź komputera nie wymaga powiadamiania sądu rodzinnego. Zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego jest jednak wskazane jeśli rodzice dziecka odmawiają współpracy i nie kontaktują się ze szkołą, a uczeń nie zaprzestaje działań, które są dla niego krzywdzące i skutkują niewywiązywaniem się z obowiązku szkolnego. W takiej sytuacji dyrektor szkoły powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu z nieletnimi.
7. Dokumentacja zgłoszenia - opis podjętych przez szkołę działań, np. kontakt z rodzicami, rozmowa z uczniem, zaproponowanie pomocy psychologicznej poza szkołą.
8. Monitorowanie sytuacji - kontakt z poszkodowanym dzieckiem i jego rodzicami, upewnienie się, czy nie jest np. potrzebne dalsze wsparcie; sprawdzanie, jak realizuje obowiązek szkolny, czy bierze udział we wszystkich zajęciach.

Procedura reagowania na zgłoszenia dotyczące szkodliwych treści w szkole.

Podstawy uruchomienia Procedury: Kodeks Karny, Statut Szkoły.

Rodzaj zagrożenia objętego Procedurą:

Zagrożenie łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące przemoc i promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawoływanie do samookaleceń i samobójstw, korzystania z narkotyków; niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych).

Procedura reagowania na zgłoszenia dotyczące szkodliwych treści w szkole:

Pojęcie niebezpieczne (szkodliwe) treści jest określeniem szerszym niż treści nielegalne. Polskie prawo za nielegalne uznaje materiały zawierające pornografię dziecięcą, pornografię związaną z prezentowaniem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem, propagowanie faszystowskiego lub innego totalitarnego ustroju, szerzenie nienawiści wobec jednostki lub grupy społecznej ze względu na jej pochodzenie, kulturę, wyznanie lub ze względu na jej bezwyznaniowość. Lista materiałów uznawanych za szkodliwe jest dłuższa, obejmuje te, które mogą wywrzeć negatywny wpływ na niedojrzałą psychikę młodych ludzi. Do treści szkodliwych zalicza się: materiały promujące samookaleczanie, samobójstwa, skrajne odchudzanie, rozpowszechniające nienawiść, promujące zażywanie narkotyków.

1. Ujawnienie przypadku pojawienia się szkodliwych treści w szkole. Informacja o kontakcie uczniów ze szkodliwymi treściami może dotrzeć do nauczyciela z różnych źródeł: od samych uczniów, ich rodziców lub innych nauczycieli.

2. Ustalenie okoliczności zdarzenia:

- poinformowanie o fakcie rozpowszechniania szkodliwych treści wychowawcy klasy i dyrektora, – zabezpieczenie dowodów

- zebranie informacji na temat szkodliwych treści, miejsca ich wystąpienia oraz ewentualnych sprawców. Wydrukowanie i zapisanie w formie zrzutów ekranu wszystkich dowodów rozpowszechniania niewskazanych obrazów w sieci, zachowanie SMS-ów. Jeśli treści są nielegalne, nieodpowiednio zabezpieczone lub niezgodne z regulaminem danej strony

- kontakt z administratorem strony. – ustalenie okoliczności zdarzenia - identyfikacja sprawcy zdarzenia (osoby, która rozpowszechniała szkodliwe treści), ustalenie, kim są świadkowie zdarzenia. Klasyfikacja szkodliwych treści: pornograficzne promujące nienawiść, rasizm, ksenofobię, przemoc, promujące zachowania antyspołeczne lub autodestrukcyjne, psychomanipulacja,

- współpraca z pracownikiem/nauczycielem zarządzającym dostępem do sieci w szkole. Pomoc w zabezpieczeniu dowodów, konfiguracji zabezpieczeń sieci szkolnej blokujących dostęp do szkodliwych materiałów.

3. Diagnoza potrzeb i działania wobec uczniów zaangażowanych w rozpowszechnianie szkodliwych treści (edukacja, warsztaty z grupą/klasą lub rozmowa na temat treści, jeżeli np. mają negatywny wpływ na rozwój poznawczy, emocjonalny i są np. psychomanipulacją).

4. Zdecydowany komunikat ze strony szkoły, że takie materiały nie są w szkole akceptowane.

5. Działania wobec sprawcy i osób uczestniczących. Ustalenie okoliczności zdarzenia; rozmowa/spotkanie uczniów z nauczycielem na temat przesyłanych treści (jakie emocje budzi prezentowany materiał, do jakich działań ich zachęca i jak wpływa na wyobrażenia na temat otaczającego świata); omówienie konsekwencji zdarzenia dla osób mających kontakt ze szkodliwymi treściami – w tym też konsekwencji wynikających ze złamania Regulaminów szkoły.

6. Rozmowa z uczestnikami zdarzenia (z każdym osobno). Jeżeli szkodliwe treści rozpowszechnia grupa uczniów, działania interwencyjne warto zacząć od lidera grupy.

7. Powiadomienie rodziców uczniów o wydarzeniu i zapoznanie, w miarę możliwości z materiałem dowodowym. Poinformowanie rodziców o działaniach podjętych przez szkołę wobec ucznia i podjęcie współpracy z rodzicami w celu rozwiązania problemu.

8. Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczestnikom zdarzenia.

9. Wsparcie informacyjne dotyczące możliwych działań wobec szkodliwych treści, informacja dotycząca formy ich zgłaszania do dyżurnet.pl (punkt kontaktowy zajmujący się zwalczaniem nielegalnych treści w Internecie), zabezpieczania dowodów.

10. Podjęcie interwencji prawnej. Interwencja prawna przeprowadzona przez szkołę możliwa jest w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania: - pornografii z udziałem małoletniego

– art. 202 § 3 kk 38 - treści propagujących publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych

– art. 256 i art. 257 kk. 11.

Inne formy interwencji:

– kontakt z administratorem/moderatorem w sytuacji, gdy treści są nielegalne, nieodpowiednio zabezpieczone lub niezgodne z regulaminem danej strony.

12. Dokumentacja zgłoszenia.

Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich.

Podstawy prawne : Kodeks Karny(art. 191a i 202)

Seksting to przesyłanie drogą elektroniczną w formie wiadomości MMS lub publikowanie np. w portalach (społecznościowych) prywatnych treści, głównie zdjęć, o kontekście seksualnym, erotycznym i intymnym.

SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Zgłoszeń przypadków sekstingu dokonują głównie rodzice lub opiekunowie prawni dziecka - ofiary. Czasami informacja dociera do szkoły bezpośrednio od jej samej lub z grona bliskich znajomych dziecka.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Wyróżniamy 3 podstawowe rodzaje sekstingu, które skutkują koniecznością realizacji zmodyfikowanych procedur reagowania: Rodzaj 1. Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej. Rodzaj 2. Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie. Rodzaj 3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób w celu upokorzenia osoby na nich zaprezentowanej – lub zostają rozpowszechnione omyłkowo, jednak są zastosowane jako narzędzie cyberprzemocy
Identyfikacja sprawcy/-ów	Identyfikacja sprawcy będzie możliwa dzięki zabezpieczeniu dowodów - przesyłanych zdjęć, czy zrzutów ekranów portali, w których opublikowano zdjęcie(-a).
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Zidentyfikowani małoletni sprawcy sekstingu winni zostać wezwani do dyrekcji szkoły, gdzie zostaną im przedstawione dowody ich aktywności. Konieczne są także rozmowy ze sprawcami w obecności

	ich rodziców zaproszonych do szkoły. Rodzaj 1. Dalsze działania poza zapewnieniem wsparcia i opieki psychologiczno-pedagogicznej nie są konieczne, jednak istotne jest pouczenie sprawców zdarzenia, że dalsze rozpowszechnianie materiałów może być nielegalne i będzie miało ostrzejsze konsekwencje, w tym prawne. Rodzaj 2. Niektóre z tego typu materiałów mogą zostać uznane za pornograficzne, w takim wypadku na dyrektora placówki ciąży obowiązek zgłoszenia incydentu na Policję. Rozpowszechnianie materiałów pornograficznych z udziałem nieletnich jest przestępstwem ściganym z urzędu (par. 2020 Kodeksu Karnego), dlatego też dyrektor placówki jest zobowiązany do zgłoszenia incydentu na Policję i/lub do sądu rodzinnego. Wszelkie działania wobec sprawców incydentu powinny być podejmowane w porozumieniu z ich rodzicami lub opiekunami prawnymi. Rodzaj 3. Niektóre z tego typu materiałów mogą zostać uznane za pornograficzne – konieczne zgłoszenie takiego przypadku na Policję. W sytuacji zaistnienia znamion cyberprzemocy, należy dodatkowo zastosować procedurę: Cyberprzemoc. Decyzja o ewentualnym poinformowaniu opiekunów powinna być podejmowana przez wychowawcę/dyrektora, biorącego pod uwagę dobro małoletnich, w zależności od charakteru sytuacji.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	Pierwszą reakcją szkoły i rodziców, obok dokumentacji dowodów, winno być otoczenie wszechstronną, dyskretną opieką psychologiczno - pedagogiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych, w przypadku upublicznienia przypadku sekstingu w środowisku rówieśniczym.
Aktywności wobec świadków	Jeśli przypadek sekstingu zostanie upowszechniony w środowisku rówieśniczym – np. poprzez przesłanie MMS do uczniów tej samej szkoły lub klasy lub publikację w portalu społecznościowym, należy podjąć działania wychowawcze, uświadamiające negatywne aspekty moralne sekstingu oraz narażanie się na dotkliwe kary.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	W przypadku publikacji lub upowszechniania zdjęć o charakterze pornografii dziecięcej (co jest wykroczeniem ściganym z urzędu) kierownictwo szkoły jest zobowiązane do powiadomienia o tym zdarzeniu Policji lub sądu rodzinnego.
Współpraca ze służbami, placówkami specjalistycznymi	O skierowaniu do nich decyzję powinien podjąć wychowawca wspólnie z rodzicami/opiekunami prawnymi ofiary.

Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią.

Podstawy prawne uruchomienia procedury: Kodeks Karny, art. 200, 200a §1 i 2, art. 286 §1 .
Rodzaj zagrożenia objętego procedurą: zagrożenie obejmuje kontakty osób dorosłych z małoletnimi w celu zainicjowania znajomości prowadzących do wyłudzenia poufnych informacji, nawiązania

kontaktów seksualnych, skłonienia dziecka do zachowań niebezpiecznych dla jego zdrowia i życia lub wyłudzenia własności (np. danych, pieniędzy, cennych przedmiotów rodzinnych).

Telefony alarmowe krajowe:

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111

Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100

SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Osobami najczęściej zgłaszającymi omawiany problem są rodzice/opiekunowie prawni dziecka lub osoby zajmujące się „poszukiwaniem pedofili”. W pierwszym przypadku informacja trafia najpierw do szkół, w drugim - na Policję. Kluczowe znaczenie w działaniach szkoły ma czas reakcji - szybkość przeciwdziałania zagrożeniu ze względu na niezwykle szkodliwe konsekwencje realizacji kontaktu online, przeradzającego się w zachowania w świecie rzeczywistym: uwiedzenie i wykorzystanie seksualne, kidnaping, a także wyłudzenie pieniędzy czy przedmiotów dużej wartości.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej dowody działania dorosłego sprawcy uwiedzenia (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail). Jednocześnie – bezzwłocznie - należy dokonać zawiadomienia na Policji o wystąpieniu zdarzenia.
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Nie należy podejmować aktywności zmierzających bezpośrednio do kontaktu ze sprawcą. Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ewentualnymi świadkami.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	1. W każdym przypadku próby nawiązania niebezpiecznego kontaktu – np. w celu werbunku do sekty lub grupy promującej niebezpieczne zachowania, a także werbunku do grupy terrorystycznej należy przed wszystkim zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa. 2. Podobne wsparcie winno być udzielone w przypadku zaobserwowania: • antyzdrowotnych i zagrażających życiu zachowań uczniów (samookaleczenia, zażywanie substancji psychoaktywnych), bowiem zachowania te mogą być inicjowane i wzmacniane poprzez kontakty w Internecie, • możliwego związku takich zachowań dzieci z inspiracją w Internecie – wówczas należy powiadomić rodziców. 3. Pierwszą czynnością w ramach reakcji na zagrożenie jest otoczenie ofiary pomocą psychologiczno-pedagogiczną we współpracy szkoły z rodzicami/opiekunami prawnymi. W trakcie rozmowy z dzieckiem prowadzonej w warunkach komfortu psychicznego przez wychowawcę osobę ze szkoły, do której dziecko ma szczególne zaufanie, należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o sprawcy i przekazać je Policji. 4. Należy upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany, a dziecko odzyskało poczucie bezpieczeństwa. 5. Dziecku należy udzielić profesjonalnej opieki terapeutycznej i/lub lekarskiej. Wszelkie działania szkoły wobec dziecka winny być uzgadniane z rodzicami/opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.

Aktywności wobec świadków	Jeżeli zgłaszającym zagrożenie był rówieśnik ofiary, należy również objąć go opieką psychologiczną, pozytywnie wzmacniając jego reakcję na zdarzenie.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15 – obowiązkiem szkoły jest powiadomienie Policji lub sądu rodzinnego.
Współpraca ze służbami placówkami specjalistycznymi	W przypadkach uwiedzenia nieletnich przez osoby dorosłe rekomenduje się – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – skierowanie ofiary na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.

Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły

Podstawy prawne uruchomienia procedury: Kodeks Karny (art. 190a §2).

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą:

Zagrożenie to polega na naruszeniu prywatności dziecka lub pracownika szkoły poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły.

Podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem. Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź montowanych), szantażu (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających dobry wizerunek ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary) lub uzyskania korzyści (np. usługi premium SMS). Często naruszenie prywatności łączy się z cyberprzemocą.

SPOSÓB POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZAGROŻENIA	
Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia	Gdy sprawcą jest uczeń - kolega ofiary ze szkoły czy klasy, uczniowie lub rodzice winni skontaktować się z dyrektorem szkoły, wychowawcą. W przypadku, gdy do naruszenia prywatności poprzez kradzież, wyłudzenie danych osobowych wykorzystanie wizerunku dziecka dochodzi ze strony dorosłych osób trzecich, rodzice winni skontaktować się bezpośrednio z Policją i powiadomić o tym szkołę (zgodnie z Kodeksem Karnym ściganie następuje tu na wniosek pokrzywdzonego). Istotne dla ścigania sprawcy będzie uzyskanie dowodów, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej. Samo podszywanie się pod ofiarę nie jest karalne.
Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów	1. Zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania - w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub sms). Równolegle należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów

	dostępu do platform i portali internetowych, tak aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności - w działaniu tym ucznia i/lub jego rodzica/opiekuna prawnego powinien wspierać. 2. Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego wizerunku ofiary, bądź w innych celach niezgodnych z prawem należy dążyć do wyjaśnienia tych działań i usunięcia ich skutków, także tych widocznych w Internecie. Likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody musi odbywać się za zgodą Policji (o ile została powiadomiona). 3. Incydenty kradzieży tożsamości w celu posłużenia się nią np. podczas zakupu towarów online lub dokonania transakcji finansowych. W tym przypadku należy skontaktować się ze sklepem lub pożyczkodawcą i wyjaśnić charakter zdarzenia.
Identyfikacja sprawcy -ów	Gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz na spełnianie przesłanki, iż sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej należy je zabezpieczyć i przekazać Policji. W przypadku, gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać winna Policja. W przypadku znanego sprawcy, który jednak nie działał z powyższych pobudek, szkoła powinna dążyć do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo – edukacyjnych uzgodnionych z rodzicami.
Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły	Gdy sprawcą incydentu jest uczeń szkoły, należy wobec niego – w porozumieniu z rodzicami – podjąć działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał. Jednym z elementów takich działań powinny być przeprosiny złożone osobie poszkodowanej. Działania takie szkoła winna podjąć niezależnie od powiadomienia Policji/ sądu rodzinnego. Dyrekcja szkoły winna podjąć decyzje w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu oraz opinie wychowawcy. Przed podjęciem decyzji o zgłoszeniu incydentu na Policję należy rozważyć, czy istnieją dowody, iż uczeń - sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej.
Aktywności wobec ofiar zdarzenia	Ofiary incydentów należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi - opieką pedagogicznopsychologiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym). Jeśli kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła winna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.
Aktywności wobec świadków	Gdy kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę naruszania wizerunku ucznia – koleżanki lub kolegi oraz ryzyko penalizacji.
Współpraca z Policją i sądami rodzinnymi	Gdy naruszenie prywatności, czy wyłudzenie lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice dzieci winni o nim powiadomić Policję.
Współpraca ze służbami placówkami specjalistycznymi	W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.

Procedury wykorzystywania zapisów monitoringu wizyjnego

1. Nauczyciele, uczniowie, rodzice, inni pracownicy szkoły, przedstawiciele uprawnionych instytucji mają prawo wglądu do zapisów monitoringu w uzasadnionych przypadkach (kradzież, zagubienie, dewastacja mienia, zastraszanie, wejście na teren szkoły osób niepowołanych, podejrzenie używania substancji psychoaktywnych, itp.);
2. Pokrzywdzony/osoba zainteresowana zgłasza sprawę do dyrektora lub innej osoby upoważnionej, aby po ustaleniu godziny i miejsca zdarzenia obejrzeć zapis monitoringu;
3. Nagrania za zgodą dyrektora szkoły mogą zostać zaprezentowane uczniom, rodzicom lub pracownikom szkoły w celu ustalenia rzeczywistych faktów zdarzenia;
4. Rodzic może zapoznać się z zapisem kamery z określonego zdarzenia, po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły. Należy znać datę, miejsce i godzinę zdarzenia;
5. Dyrektor udostępnia zapis monitoringu uprawnionym instytucjom na ich pisemny wniosek w zakresie prowadzonych przez nie czynności prawnych np. policji, sądom, prokuraturom.
6. Osoby, które mają wgląd w obraz zarejestrowany przez monitoring wizyjny zobowiązane są do przestrzegania przepisów prawa w zakresie ochrony danych osobowych;
7. Materiały z monitoringu potrzebne w rozwiązaniu trudnych spraw, mogą być przekazane policji, prokuraturze jako dowód w sprawie.

Łamanie prawa autorskiego.

Podstawy prawne uruchomienia procedury: Kodeks Karny

Rodzaj zagrożenia objętego procedurą: ryzyko poniesienia odpowiedzialności cywilnej lub karnej z tytułu naruszenia prawa autorskiego albo negatywnych skutków pochoptego spełnienia nieuzasadnionych roszczeń (tzw. copyright trolling)

Przyjęcie zgłoszenia i ustalenie okoliczności zdarzenia:

Zdarzenie może zostać zgłoszone w sposób:

- nieformalny (ustnie, telefonicznie, pocztą elektroniczną, na zamkniętym lub publicznym forum internetowym, na piśmie w postaci wezwania podpisanego przez domniemanego uprawnionego lub jego pełnomocnika)
- lub formalny (w postaci doręczenia odpisu pozwu lub innego pisma urzędowego np. wezwania z Policji lub prokuratury). Przyjęcie zgłoszenia dokonanego w sposób nieformalny powinno skutkować powstaniem formalnego śladu, w postaci np. notatki służbowej, zakomunikowania przełożonemu itd. w zależności od wagi sprawy.

Najczęstszym przypadkiem, w którym szkoła może zetknąć się z problemem naruszenia praw autorskich jest użycie materiałów prawnie chronionych na stronach internetowych szkoły, poza zakresem dozwolonego użytku, przez jej pracowników bądź uczniów. 43 Szkoła powinna na każdym etapie skupić się na swojej roli edukacyjno-wychowawczej poprzez organizację lekcji na temat praw

autorskich, zwracając przy tym uwagę, że powinny one rzeczowo i konkretnie informować, jakie czyny są dozwolone, a jakie zabronione prawem.

Opis okoliczności, analiza, zabezpieczenie dowodów.

Należy zebrać informacje przede wszystkim o:

1. Osobie dokonującej zgłoszenia, czy jest do tego uprawniona (czy faktycznie przysługują jej prawa autorskie do danego utworu, czy posiada ważne pełnomocnictwo itd.).
2. Wykorzystanym utworze (czy faktycznie jest chroniony przez prawo autorskie, w jakim zakresie został wykorzystany i czy zakres ten mieści się w zakresie posiadanych licencji lub dozwolonego użytku).
3. Należy zweryfikować wszystkie informacje podawane przez zgłaszającego lub inne osoby. Jeżeli np. powołuje się on na toczące się w sprawie postępowanie karne, należy podjąć kontakt z odpowiednimi służbami celem ustalenia, czy takie postępowanie faktycznie się toczy, czego dokładnie dotyczy i jaka jest w nim rola poszczególnych osób. Taki kontakt najlepiej przeprowadzać za pośrednictwem adwokata lub radcy prawnego.
4. Należy sprawdzić, czy okoliczności podane w zgłoszeniu faktycznie miały miejsce i czy powoływane tam dowody nie zostały zmanipulowane.

Identyfikacja sprawcy(-ów)

Dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest, co do zasady, z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami, a w przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo dodatkowo zaangażowane mogą być Policja i prokuratura. Szkoła powinna skupić się na swojej roli wychowawczej i edukacyjnej, wykorzystując otrzymanie zgłoszenia rzekomego naruszenia do przekazania zaangażowanym osobom (a być może i wszystkim uczniom, nauczycielom i opiekunom) wiedzy na temat tego, jak faktycznie prawo reguluje tę konkretną sytuację.

Aktywności wobec sprawców zdarzenia ze szkoły/ spoza szkoły.

Zasadniczo o dochodzeniu roszczeń wobec sprawcy decyduje sam uprawniony (tzn. autor lub inna osoba, której przysługują prawa autorskie). Szkoła powinna natomiast podjąć działania o charakterze edukacyjno-wychowawczym, polegające na obszernym wyjaśnieniu, na czym polegało naruszenie oraz przekazaniu wiedzy, jak do naruszeń nie dopuścić w przyszłości.

Aktywności wobec ofiar zdarzenia.

Jeżeli osobą, której prawa autorskie naruszono, jest uczeń należy rozważyć możliwość wystąpienia w roli mediatora, aby stosownie do okoliczności ułatwić stronom ugodowe lub inne kompromisowe zakończenie powstałego sporu. Np. w przypadku, gdy ofiarą jest osoba ze szkoły, autorytet szkoły może pomóc w skłonieniu sprawcy do zaprzestania naruszeń. Z kolei w przypadku, gdy ofiarą jest osoba spoza szkoły, szkoła może pomóc sprawcy w doprowadzeniu do zaniechania naruszeń i naprawienia ich skutków bez niepotrzebnej eskalacji sporu.

Procedura postępowania w przypadku żałoby po śmierci ucznia

Działania uprzedzające:

1. Omówienie procedury postępowania na forum Rady Pedagogicznej
2. Omówienie tematyki stresu, traumy, żałoby, reakcji typowych dla stresu pourazowego na forum Rady Pedagogicznej

Działania interwencyjne:

1. Poinformowanie nauczycieli, wychowawców
2. Przypomnienie zasad dyskusji z uczniami, uwzględniające elementy odreagowania na godzinach wychowawczych, innych lekcjach
3. Poinformowanie uczniów na forum klasy
4. Stworzenie możliwości uczestniczenia w ceremoniach pogrzebowych.

Działania naprawcze:

1. Ocena potrzeby- monitorowanie stanu psychicznego uczniów ze szczególnym uwzględnieniem reakcji stresu pourazowego, zwrócenie uwagi na uczniów, u których stwierdzono szczególnie ostry lub chroniczny przebieg reakcji
2. Skonsultowanie sytuacji z pedagogiem; ułatwienie kontaktu ze specjalistami z placówek wsparcia zewnętrznego.

Procedury wprowadzono z dniem 30.05.2019r.